

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Birželis — June 19, 1967

Nr. 70

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KARŠTOJI LINIJA

LAIKE KARO ARTIMUOSIUOSE RYTUOSE WASHINGTONAS IR MASKVA PASINAUDOJO KELIS KARTUS 'KARŠTĄJĄ LINIJĄ'. KURI JUNGIA JAV IR SOVIETŲ SĄJUNGOS VYRIAUSYBIŲ GALVAS. — KAI KAS LAUKIA, KAD IŠ TŲ ISSIVYSTYS ABIEJŲ DIDŽIŲJŲ SUPER VALSTYBIŲ 'KONCERTAS' PASAULIO TVARKYMU.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Po Kubos krizės 1963 metų rugpjūčio 30 d. tarp Kremliaus ir Baltųjų Rūmų buvo praves-tas tiesioginis laidas, jungiantis 'teletype' mašinas. Tuo laidu abiejų valstybių galvos galiausiai pasinaudoti kada tik nori, jei mano, kad reikia apie ką nors painformuoti kitos vyriausybės galvą, tačiau praktiškai ta vadinama karštąja linija (Hot line) nebuvo naudojama, neskaitant Naujų Metų pasveikinimų ir (kas valandą) jos bandymo. Pirmą kartą poketurių metų neveiklumo ta linija pradėjo veikti užpraeitą pirmadienį prasidėjus Artimųjų Rytų karui. Tos dienos rytą 8 val. Kosyginas pranešė prezidentui Johnsonui, kad Sovietų Sąjunga nesirengia įsivelti į prasidėjusį konfliktą, nebent JAV įsiveltų. Johnsonas skubiai atsakė, kad JAV nesirengia to daryti.

Galimas daiktas, kad Kremlius skaitėsi su greita arabų pergale ir tam atvejui laikė JAV, taip sakant, už rankų. Pentagonas tačiau laukė izraelitų greitos pergalės ir todėl prezidentui nebuvo jokios problemos duoti tokią pažadą. Atrodo, kad JAV žvalgybos duomenys buvo geresni. Tiesa, prezidentas Johnsonas nenorėjo to karo ir bandė Izraelį sulaukyti nuo skubių žygių, prašydamas iš pradžių duoti jam dvi dienas, o vėliau ištisas dvi savaites laiko susidoro-ti su Egipto paskelbta Tiranos sąsiaurio blokada. Kalbama, kad prezidentas Johnsonas pirmiausiai norėjęs gauti kongreso rezoliuciją, panašią į tą, kuri buvo priimta po Tonkino įlankos incidento, prezidentui davusi bent moralinį pagrindą bombarduoti šiaurinę Vietnamą. Izraelis taip ilgai nenorėjo laukti. Jo strategija buvo paremta, kaip matėme praeitą Dirvos Nr., ofenzyviniais veiksmais. Kiekviena nudelsta diena arabams galėjo duoti progos geriau susitvarkyti ir ko gero patiems pasirinkti puolimo vietą ir laiką.

Tiesa, Izraelis ir dabar ginasi nepraadęskaro, bet smogęs tik pradėjus šaudyti Jordanijos armijai, kuri pasirodė esanti pati geriausia iš visų arabų armijų, ir Izraelio radaro ekranuose pasirodžius Egipto lėktuvams, skrendantiems Izraelio link. Dėl to, žinoma, dar bus labai ilgai ginčijamasi.

Karui prasidėjus JAV per Valstybės Departamento nuomonės reiškęją Robert McCloskey pareiškė esančios neutrali-

Lietuvos sukaktis bus atžymėta kantata 'Kovotojai'

VI. Ramojus

Pirmojo didesnio užmojo Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukaktis atžymėti, kaip žinome, ėmėsi Amerikos Lietuvių Tarybos Chicago skyrius. Pirmininko J. Pakalkos iniciatyva (jis pirmasis įteikė ir 500 dol. auką) poetas St. Santvaras buvo paprašytas parašyti žodžius naujai kantatai kovojusių ir kritusių už Lietuvos laisvę prisiminimui, o kompozitorius J. Gaide-lis -- muziką. Užsimojimas buvo staigus, kiti gal net skeptiškai į tai pažiūrėjo, kad politinė

organizacija imasi originalaus kultūrinio užmojo. Bet šiandien faktas, kad toji kantata, pavadinta "Kovotojų" vardu, jau gimsta. Parašyti žodžiai, rašoma muzika. Dalį naujojo kūrinio gaidė jau turi "Dainavos" ansamblis, kuris ir yra pakviestas tą kūrinį atlikti Chicago Operos rūmuose ateinančių metų vasario mėn., iškilmingai paminint Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktį. Kantata bus atlikta su simfoniniu orkestru.

Tokio uždavinio aki-vaizdoje stovint birželio 11 d. "Dainavos" ansamblis užbaigė 1966-67 metų darbo sezoną ir išsiskirstė atostogų, kurių visai neturėjo praėjusią vasarą. Praėjusį sezoną ansamblis atliko vieną iš didžiausių uždavinių -- paruošė Washingtono Šiluvos koplyčios šventinimo iškilnių repertuarą -- J. Naujalo mišias ir koncertą ir tikrai žaviai pasirodė Washingtono iškilnėse. Po to su muzikine pje-se "Nemunas žydi" aplankė New Yorką ir Clevelandą. Šalia to dar buvo ir keletas siauresnės apimties pasirodymų. Išaugęs iki 90 žmonių, šiuo metu "Dainavos" ansamblis, vadovaujamas

muz. Petro Armono, yra pilnas kūrybinių polėkių ir veržlios dvasios. Dar 2-3 metai, ir ansamblis švęs 25 metų sukaktį. Žinant, kad "Dainavos" ansamblis gimė pasitraukus iš Lietuvos, štai kokia liūdnai akivaizdi žinia, kad jau greit bus 25 metai, kai blaškomės po svetimus kraštus ir pavsiets. Bet vėl, matydami augančias mūsų bendruomenės gretas, mes pajuntam, kokią reikšmę išeivijos gyvenime atliko ir atlieka chorai, ansambliai, organizacijos, lit. mokyklos. Jei ne visa tai, kas būtų užauginę jaunuosius mūsų bendruomenės narius?

Į ateitį žvilgsnį mentant, ne vienas skaitytojas gal paklaus, kaipgi "Dainava" atžymės 25 metų sukaktį. Kažkas kažkur tai neoficialiai prasitarė, kad rašyt. Antanas Gustaitis "Dainavai" rašęs žodžius naujai lietuviškai muzikinei pje-sei. Jei tai tiesa, vėl susilauksim naujo lietuviško muzikinio veikalo. O kam gi neįdomi Antano Gustaičio plunksna?

Šių nuotaikų poveikyje užbaigė darbo sezoną, birželio 11 d. ansamblio vadovai, ansamblečiai, jų šeimų nariai ir kvietiniai svečiai susirinko į ansamblio globėjų Irenos ir dr. Leono Kriaučeliūnų rezidenciją, Palos Park, Ill. užbaigtųjų vaisėms. Platūs, žali sodai, rezidencijos verandos ir kambariai buvo pilni linksmy, dainuojančių svečių, kurių čia nevaržė įvairios kalbos, sveikinimai, linkėjimai.

Ansamblečiai savo globėjus apdovanoję gėlių puokšte ir skulptūra, jų pagarbai sudainavo tradicinę ansamblio dainą "Kur giria žaliuoja". Tai tik tiek oficialumo tebuvo per kelias sekundinio valandas, praleistas saulėje skendiniuose soduose, kur tyvuliuoja baseinas, šakojasi gėlių lysvės, o šlaitais bėga žalios pievos, nusagstytos medžiais. Nežinia, kiek globėjams tos vai-

VIRŠIJ: Dainavos ansamblis Chicagoje, šiuo metu išeivijoje vienas pajėgiausių lietuvių choro, turįs net 90 narių, už poros metų ruošiasi švęsti 25 metų sukaktį. Ateinančiais metais, minint Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktį, Dainavos ansamblis Chicago Operos rūmuose išpildys su simfoniniu orkestru tai progi specialiai poeto Stasio Santvaro ir muziko Juliaus Gaidelio sukurta kantatą "Kovotojai".

V. Noreikos nuotrauka

šės kainavo, bet ansamblio nariams tai buvo šaunus honoraras už visų metų neapmokamą darbą, paaukotą lietuviškos dainos ir giesmės puoselėjimui.

Tegu rudenį, po smagių atostogų "Dainavos" ansamblio gretos dar padidėja, nes "Kovotojų" kantatai atlikti milžiniškuose Operos rūmuose reikės ir didelio choro.

PRALENKĖ RUSUS

Kai nuo maskvinės valdžios priklausomoje Lietuvoje pasiseka ką nors gerai padaryti, režimininkai skuba įtikinėti, kad tai galėjo įvykti tik "mūsų" (su-prask, komunistų ir rusų) pagalba dėka. O kūrybinę gėsiuosius lietuvių inteligentijos sluoksniuose, sa-ko, esanti kiek kitokia pažiūra į tą priklausomybę-ką santykį su primistine valdžia. Viešai jie sutinka su režimininkų teiginiais, nustatytose vietose ir nustatytu laiku net dėkoja "partijai ir vyriausybei" už pagalbą, bet faktai stengiasi įrodyti, kad štai, mes galim daug ką gerai ir net už jus geriau padaryti ne tik be, o ir NEPAISANT tos jūsų tariamos, dažniausia tik klaidančios "pagalbos". Jau ir Maskvoj rusai esą beveik įtikinti, kad jie jau vargu begali pamokyti lietuvius tokiose srityse, kaip medicina, architektūra, net dailė, ypač grafika. Pastaruoju metu toks pripažinimas paryškėjo ir kamerinės muzikos srityje. Gegužės gale sovietinis kamerinis muzikos festivalis buvo surengtas Vilniuje, kaip stipriausiam kamerinės muzikos židinyje.

Pirmąsias ir lemiamąsias vagas šio srityje bus išvargę styginis kvartetas, kurį tvirtai papildo S. Sondeckio vadovaujamas kamerinis orkestras, jau sėkmingai besireiškęs konservatorijos studentų kvartetas ir pučiamųjų instrumentų kvintetas. (ELTA)

IŠ VISO PASAULIO

- SOVIETŲ PREMIJERAS Kosyginas atskrido į New Yorką dalyvauti specialioje JTO sesijoje. Lydimas 50 narių delegacijos, Kosyginas numato apginti karą pralaimėjusių arabų kraštų reikalus. Pakeliui jis buvo sustojęs Paryžiuje, kur pasimatė su prez. de Gaulle.
- VIETNAMO PREMIJERAS Ky pareiškė, jog JAV turėsią pakelti savo kariuomenės Vietnamo skaičių iki 600,000, kad atsverti vis augančias komunistų eiles. Šiuo metu Vietkongas ir Š. Vietnamo karių skaičius viršija amerikiečių visų 100,000. Tikslus priešų skaičius sunku nustatyti todėl, kad jų daliniai lengvai atsiumčiami ir vėl atitraukiami per Kambo-dijos ir Laos teritorijas.
- SOV. S-GA buvo investavusi Egipto apginklavimui 2 bil. dolerių. Toji parama, kaip mūlo burbulas, plyšo 6 dienas trukusiame kare.
- INDUJA, palaikiusi Egiptą kare su Izraeliu, pati nukentėjo Nasserui uždarius Suez kanalą. Badaujantiems indams maistas iš užsienių kaip tik buvo plukdomas tuo kanalu.
- SENAT. ROBERT KENNEDY, pasisakęs prieš karą Vietnamo, Art. Rytų konflikto metu tylėjo, kaip musę prarijęs.
- LATVIŲ centriniai organai Amerikoje paskyrė specialią komisiją praveisti rinklėvai Latvijos nepriklausomybės 50 metų sukaktį paminėti. Plati, visas kolonijas apimanti rinklėva prasidės šį rudenį. Daugelis organizacijų jau turi paruošę planus, kaip prie tos rinklėvos aktyviai prisidėti.
- VAK. EUROPOJE platina mas soviet. rašytojo Solženi-cino laiško nuorašas. Originalas buvo nukreiptas į neseniai įvykusį Sov. S-gos rašytojų kongresą protestuojant prieš partijos cenzūrą, kurios dėka daugelis kūrinių neleidžiama spausdinti arba spausdinamieji iškraipomi pagal partijos liniją.

Arabai rusams: -- Tai tokia jūsų aviacijos parama?!

KARŠTOJI LINIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

menių pasitraukimo į savo teritorijas. Nuo to reikalavimo vėliau atsisakė, nes praktiškai jau nebuvo kam sustabdyti į priekį žygiuojančius izraelitus.

Karštąją liniją buvo pasinaudota ir tada, kada Izraelis užpuolė JAV komunikacijos laivą Liberty. Jonsonas tada galvodamas siūsti jam į pagalbą lėktuvus, apie tai išpėjo Kosyginą, kad tas nemanytų, jog tie lėktuvai, kurių pakilimą iš lėktuvnešių sovietai galėjo pastebėti iš savo laivų, stebinčių šeštąjį JAV laivyną Vidurinio jūroje, skrenda karo tikslais. Tačiau tiems lėktuvams neteko pakilti, nes Izraelis pasiskubino apie užpuolimą pranešti ir atsiprašyti.

Atrodo, sovietai bandys ginti arabus per Jungtines Tautas, net sušaukdami visuotinę susirinkimą, kad pasmerktų Izraelį. Tuo tarpu Izraelis norėtų siekti tiesioginio susitarimo su arabais, išjungiant ir sovietus ir amerikiečius.

Paliekant tai ateičiai, reikia pastebėti, kad karštosios linijos suaktyvinimas sužadino daug vilčių glaudesniai JAV ir Sovietų Sąjungos bendradarbiavimui. Kentucky respublikonų senatorius Thruston Morton pareiškė viltį, kad tokiu būdu rasi galimą būtų susitarti dėl Vietnamo karo, o demokratų vadas sen. Mike Mansfield aiškino, kad abi didžiosios valstybės artinasi prie dviejų valstybių "koncerto". Tam tačiau neturėtų būti per daug vilčių, nes

Atsiranda jau ir tokių kurie tiki, kad mums nepriimtinas tik rusiškasis komunizmas, o savas gal gi nebūtų toks jau blogas. Bet tai yra tik savęs apgaudinėjimas. Komunizmas yra tik vienas -- internacionalinis. Pav., čia vėl naujai akcentuojama bal. 23 d. Tiesoj:

"Mūsų bendras rūpestis -- kad visi pasaulio komunistai veiktų kaip sutelktinė jėga. Ir mes tvirtai įsitikinę, kad jokie atskalūnų nuo marksizmo -- leninizmo ir proletarinio internacionalizmo mėginimai niekad negalės susilpninti pasaulinio komunizmo ištikimybės Lenino vėliavai!"

"Kovos metai išmokė komunistus atskirti tikrąjį revoliucingumą nuo tariamojo, spręsti apie darbo žmonių ištikimybę tarptautinio solidarumo vėliavai ne iš žodžių, o iš darbų. Marksistas leninietis nuosekliai vykdo revoliucinę, internacionalinio darbo žmonių išvadavimo, mokslinio išvadavimo, mokslinio socializmo idėjų įgyvendinimo. Tokiais kovotojais internacionalistais Leninas išauklėjo tarybinius komunistus"...

Tautiškumo klausimą sovietijoje išsamiai nagrinėja ir š.m. Aidai 4 nr., kur tarp kitko rašoma:

Sovietų Sąjunga iki šiol siekė ir toliau sieks didesnės įtakos arabų valstybėse tam, kad Vakaruose Europą apsupus iš pietų. JAV tokiai eigai negalėtų pritarti nei per karštąją liniją, nei kitaip.

PAVASARINIAI IR VASARINIAI SIUNTINIAI 1967 METAMS

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat, kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

MOTERIŠKAS (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietaipaltis, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 yds. puikios suknelės medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų, 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gėlėta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbų adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovė megstukas.

Kainuoja \$75.00.

VYRIŠKAS (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietaipaltis 3½ yds. angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai vyr. maškiniai, 1 terylynas kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 3 jarda vilnonės paltui medžiagos.

Kainuoja \$75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas 1967 siuntinys kainuoja \$135.00.

Tebesiuočiam ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siūvamasias mašinas, svaiginamus gerimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos), pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiuočiam ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD. (Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2., England.

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Atstovai:

A. Kušinskis, 167 College St., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. #2, Port Arthur, Ont., Canada.

Galime pervesti ir pinigų, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas jam patinka iš specialių krautuvų.

Lietuvė moteris rezistencijoje (3)

E. ČEKIENĖ

"Komunistai nepripažįsta absoliutinės tautų teisės. Ji turi išimtinai tarnauti partijos siekimams, būti jos siekimų įrankis. Pagal dabartinį komunizmo mokslą, tautų apsisprendimo teisė esąs nedovanotinas priešiškusis proletariniam internacionalizmui ... " (170 psl.)

Arba štai Leninas 1925 m. aiškina, kad nacionalinės kultūros puoselėjimas yra reakcinis buržuazijos pasikėsinimas užkrėsti dirbančiosios klasės sąmonę nacionalizmo nuodais. Kaip galima suderinti nacionalinės kultūros ugdymas su socializmo proletarinės kultūros statyba? Tikriausiai ne! Mes kuriamė proletarinę kultūrą. Tai yra visiškai tikra. To mes ir siekiame. (Werke, VII, 119).

Kaip matome, visur prabrėžiamas internacionalinis komunizmas, vadovaujamasis tiktai Maskvos, kuriam akiai turi paklusti visos pavergtos tautos. Kaip galima svajoti apie kultūrinius mainus, jeigu jie aiškiai sako, kad laisvojo pasaulio kultūra yra proletariui nuodai?

Toks naivus galvojimas apie tautinį komunizmą tik silpnina mūsų rezistencinę dvasiją išeivijoje, skaldo vieningą kovą prieš tikrąjį mūsų tautos priešą rusiškąją imperializmą. Lietuvės moters rezistencija nei demokratiniuose prabangos gyvenimo kraštuose neturi sustoti.

Baigiant pravartu prisiminti š.m. balandžio 14 d. Dirvoje tilpusį V. Lorzaitienės rašinį apie lenkų moterų teisingą pasakymą bendradarbiavimo klausimais, kur žurnalas "Moterys Balsas" tarp kitko rašė:

"Ivairūs intelektualai tvirtina, jog komunizmas yra sušvelnėjęs ir, kad yra atėjęs laikas su bolševikais bendradarbiauti. Bet lenkų intereso suose svarbu tokioms kalboms netikėti ir panašių minčių nekartoti, nes jos tik sustiprina komunistinį režimą ir palengvina "taikingą" politinės emigracijos likvidavimą. Neturime užmiršti, jog politiniais emigrantais tapome savo noru ir kad jais būti yra garbė, todėl ir turime tas pareigas garbingai eiti" -- rašo lenkų moterys, kas lygiai taip pat priimtina ir mums lietuviams, kurių šiuo

metu per mažas skaičius aktyviai domisi mūsų tautos reikalais bei kitų atliekamais darbais, o dar mažiau pačios dalyvauja laisvojo pasaulio lietuvių rezistencinėje veikloje.

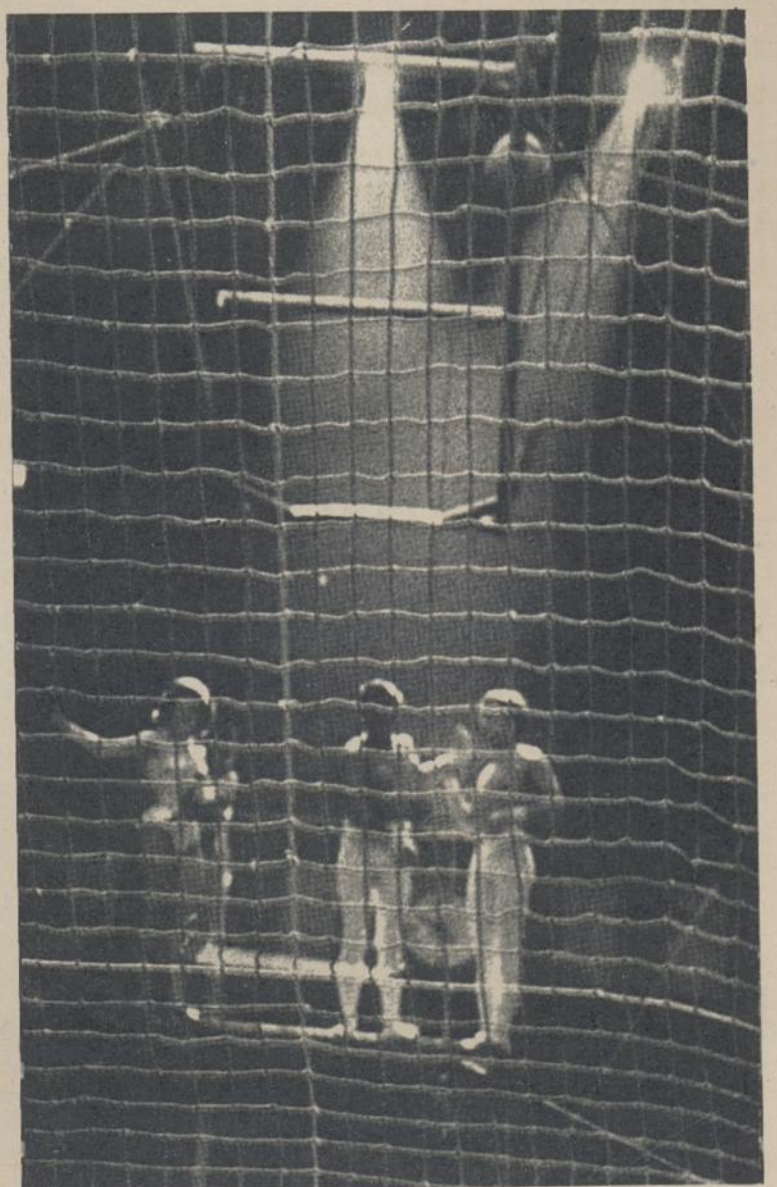
Ši mėnesį minėjome motinos dieną, didžiausią garbę suteikdami pavyzdinčiai lietuvi motinai nuo neatmenamų laikų iki šių dienų visuose pasaulio kraštuose ir pavergtoji tėvynė tebeinančiai tuo tyliuotu tautiniu rezistenciniu keliu. O ši mėnesį minėsime birželio trėmimų sukaktį, kuri taip pat savo žiaurumu giliausiai yra palietusi lietuvių moters širdį, išplėšiant nuo jos mergaitės tėvą, vyrą, seseris, brolius ar sužadėtinį.

Netenka įrodinėti, kad komunizmas yra didžiausias lietuvių moters gyvenimo priešas, todėl šių įvykių ir politinio gyvenimo tikrovės akivaizdoje ar gi galėtų lietuvių moteris pamiršti, kad Lietuvos laisvinimo neatliks svetimieji ar vien mūsų įgaliojami atstovai be didelių kiekvieno lietuvių pastangų. Tai kovai reikalinga visų mūsų talka.

Be abejo, mes tikime, kad Lietuva vėl bus nepriklausoma, bet be darbo, ryžto ir pasiaukojimo vien viltim teigiamų rezultatų vargu ar sulauksim. Todėl, metę žvilgsnį praeitį ir matydami politinio gyvenimo tikrovę, pasiryžkime išlaikyti ir toliau garbingos lietuvių moters vardą, kuri aktyviai dalyvauja socialiniame ir kultūriniame gyvenime, organizacijose, kurios rengia parodas, koncertus, paskaitas, minėjimus, leidžia leidinius ir organizuoja šalpos darbą. Aukokime kuo didesnę poilsio laiko dalį tėvynės ateičiai kurti, atiduokime savo pajamų dalį Lietuvos laisvinimo kovai ir pačios tęskime lietuvių tautinę rezistencinę kovą aktyviai ir garbingai.

LIETUVIŲ LAIMĖJIMAI

"Lietuviai pavergė Heidelbergą. Aštuoni startai -- šešios pergalės. Regatos sidabriniai prizai važiuoja į Lietuvą". Tokia antraštė vilniškis SPORTAS gegužės 30 d. apsidžiaugė tarptautinės Heidelbergo regatos rezultatais. Ši kartą pagrįstai apsidžiaugė, nes Heidelbergo žiūrovai, -- svarbiausia, žurnalistai --

Cirke...

Vyt. Maželio nuotrauka

nesupainiojo lietuvių irklinių su rusais ir neprikyrė rusams laimėtojų garbės.

"Šios regatos žvaigždės buvo dalyviai iš Lietuvos sovietinės respublikos, kurie nepabūgo tolimes kelionės iš Vilniaus pirmą kartą dalyvauti Heidelbergo regatoje. Ir apsimokėjo, nes ne mažiau kaip septyneriose varžybose lietuviai galėjo laimėti. Tiesa, šeštadienį jie pralaimėjo vieninėse lenktynėse prieš Meissnerį ir dvejetų lenktynėse prieš Konstančą (šveicarų), bet abejuose ketveriukų lenktynėse jie buvo išskirtinio lygio ir praktiškai nenugalimi", -- rašė HEIDELBERGER TAGEBLATT (geg. 29) regatos aprašymo įvade.

Prieš Meissnerį pralaimėjo (tačiau atsiyrė antiras) V. Sokolinskis. Dvejetų lenktynėse irgi tik

antrą vietą pasiekė V. Briedis su V. Motiejūnu, kurie tačiau pirmieji atplaukė ketveriukėje su V. Sterliku ir J. Jagelavičium. Kitame ketveriukų plaukime dalyvavo ir laimėjo Z. Jukna, J. Jagelavičius, V. Sterlikas ir E. Levickas.

Heidelbergo irkluo tojų regatos turi daugelio metų tradiciją ir sporto pasaulyje plačiai žinomos. Ši regata buvo 35-toji, o skaitant su jaunių regatomis -- 47-toji. Dalyvavo geriausi vokiečių, šveicarų ir italų irkliniai. Lietuviai įsijungė pirmą kartą. Dabar jau užsiminė, kad gal Heidelbergo irklinius kitais metais pasikvies į Trakus.

Heidelbergo laimėtojų ketveriukė, ką tik grįžusi iš Vokietijos, tuojuo buvo išsiųsta Kijevan. Nespėję pasiilsėti, tenai jie tepasiekė antrąją vietą; pirmąją užleidę latviams. (ELTA)

VASAROS ATOSTOGAS

kviečiame praleisti CAPE COD'E

MEŠKOJE

CAPE COD žalama; ATLANTO vanduo šildomas Golf'o srovės; SILVER BEACH smėlis; Lietuviška aplinka ir geras maistas, suteikia puikias sąlygas pavasaroti bei pailsėti.

SPORTO mėgėjams: sail-fish būriuoti, teniso aikštė, ping-pong, krocketas.

Vakare TĖVAMS išvykus prižiūrimi vaikai.

SEZONĄ pradėdame BIRŽELIO mėn. 18 d.

MEŠKA

42 BEACH STREET

MONUMENT BEACH

CAPE COD, MASS.

Tel. (617) 759-3251

Viešėdami Chicagoje pirkite naujojų moderniojų

PARAMA- MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. St. Remy Imp. 3 Str. Napoleon Brandy 5th — \$4.39
2. Sunny Brook 80 proof whiskey 5th — \$3.39
3. Imported Scotch Whiskey 5th — \$3.98
4. Imported French Cordials 5th — \$2.98
5. Liebfraumilch German Wine 5th — \$0.98

6. Imported French Brandy 5th — \$3.35
7. Ricadona Vermouth 30 oz. Bot. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Pavergtos Tautos

Prieš 8 metus JAV Kongresas priėmė rezoliuciją, nurodančią prezidentui skelbti trečiąją liepos mėn. savaitę Pavergtųjų Tautų Savaitę "tol, kol bus atsiakta laisvė ir nepriklausomybė visoms pavergtomis tautoms pasaulyje".

Šioji rezoliucija primena pasauliui, kad pačioje Europoje dar 100 milijonų žmonių gyvena komunistinėje vergijoje. Rezoliucija lygiu būdu ipareigoja JAV vyriausybę tą priminimą kartoti, kol pavergtos tautos atgaus joms priklausomą laisvę ir nepriklausomybę. Tai įsipareigojimas ilgam laikui, kartu ir JAV vyriausybei prisimintinas faktas, kad pavergtos tautos nesidžiaugia vien tos Savaitės paskelbimu, bet visomis priemonėmis kovoja už savo tautų laisvę ir nepripažįsta joms komunistų primesto režimo.

Pavergtos tautos yra užčiauptos ir nekalba už save. Todėl mes, išeiviai, esame ipareigoti kalbėti jų vardu. Mūsų pareiga kalbėti ne tik savųjų tarpe, bet tą skaudžią bylą kelti, populiarinti ir gyvenamojo krašto visuomenę nuteikti pavergtųjų tautų naudai.

Pavergta ne viena tauta. Todėl ir tikslinga tai Savaitėi ir visam laisvinimo reikalui bendradarbiauti su visų pavergtųjų tautų atstovais.

Pavergtųjų Tautų Savaitė bus prasminga ir ilgainiui atsieks savo tikslo, kai tos savaitės apeigosse dalyvaus skaitlingai, ne tik pavergtųjų tautų atstovai su savo organizacijų vėliavomis, bet ir visa visuomenė.

Pavergtųjų Tautų Savaitės prasmė glūdi ne tik vienos ar kitos tautos išlaisvinimo siekiuose, bet kuo platesnių masių ištikinime kovos su komunizmu reikalingumu visame pasaulyje. Savo tikslams pagelbėsime remdami JAV vyriausybę jos kovoje su komunizmu Vietname. Kovoją Vietname kariai, tose kovose žuvusieji, kurių tarpe yra ir lietuvių, verti pagarbos ir atitinkamo atžymėjimo, kaip kovoją ar žuvę už mūsų visų bendruosius tikslus -- sulaikant ir naikinant komunistų agresiją. O toji agresija veikia ne tik karo frontuose, bet ir ten, kur ji randa mažiausią pasipriešinimą.

Komunizmas savo įtakos siekia visomis priemonėmis. Tos priemonės yra įvairios, bet nepasikeitę savo principuose. Tat ir mes esame ipareigoti ne tik džiaugtis ir sveikinti JAV vyriausybę už jos pastangas primenant komunistinės vergijos faktą, bet visomis priemonėmis prisidėti, kad tas priminimas būtų ir išpėjimu, jog komunizmas tebesiekia savo imperialistinių tikslų, kuriems ribų nėra.

Pavergtųjų Tautų Savaitėi ruoštis tenka ne tik specialiai tam įsipareigojusiems, bet visiems, kurie tik gali prieiti prie amerikiečių spaudos, organizacijų ir visuomenės.

Tos savaitės idėja privalo būti įprasminta ne vienos dienos demonstracija, bet ilgai pėdsakus paliekančiomis priemonėmis, parodančiomis pavergtųjų tautų atstovų ryžtą ir pasišventimą.

"TAI NETURI PASIKARTOTI"

Skulptorius Bronius Vyšniauskas, vienas iš vidutinės kartos dailininkų Lietuvoje (44 m.), yra kandidatas vietinės valdžios skiriamam ("respublikinė") 1967 metų dailės premijai gauti. Premijuoti jisai siūlomas už jo "jaunystės" skulptūrų ciklą. (Vienos to ciklo skulptūros — "Ratnytėlės", įtaisytos Druskininkų parke — nuotrauka yra 34-tame Lietuvių Enciklopedijos tome, 355 psl.).

Birželio 3 dienos LITERATūros IR MENO visą pirmąjį puslapį užėmė naujesnio B. Vyšniausko kūrinių nuotrauka. Ši skulptūra — didžiulis reljefas — vaizduoja tragiškai gėdingą XX-jo amžiaus vidurio "pažibą": spygliuotomis vielomis apraizgytą fizinio ir dvasinio žmonių paniekinimo ir naikinimo instituciją... "Tai neturi pasikartoti", — taip, sako,

pats autorius pavadinęs tą kūrinių. O redaktoriai skubai paaiškinti, kad čia turima galvoj ne kas kita, kaip tik "faštiniai lageriai"... Nors keliems ar keliolikai šimtų gyvų išlikusių lietuvių ir tūkstančiams jų artimųjų tas skulptoriaus taip gyvai išjaustas vaizdas neabejotinai primins ir kitas, jų pačių iš arčiau tiesiogiai ar netiesiogiai pereinamas panašias stovyklas, nesiskubinančias išnykti ir tebegresiančias pasikartoti...

Rašo, kad šio skulptoriaus gyvai išjaustas vaizdas dar vienas kūrinys, kuris būsiąs pavadintas "Kovų keliais", ir kuriame būsią atkurti "revoliuciniai įvykiai, pradedant 1917 metais". Tai šių metų "policinistų numeris": šiemet tenai visi menininkai privalo ką nors pagaminti, ką rodyti, kad jie irgi garbina bolševikinę rusų revoliuciją

Jeigu šito netektume...

Keista, kai tenka nugirsti vieną kitą pasisakymą, kad kam mums toji lietuvių — konkrečiai ji nieko neduodanti, o priešingai — tik apsunkinanti. Mes gal visai patogiai gyventi ir be jos. Pagaliau vistiek iševijoje toji lietuvių esanti tik laikinas dalykas: antroje ar trečioje kartoje ta lietuvių tebūsiąs tik neaiškus prisiminimas...

Taip kalba tie, kurie visuomeniniame lietuviškame gyvenime patys aktyviai nedalyvauja, tačiau kartas nuo karto nevengia pasirodyti kokiame didesniame subuvime arba parengime. Nežiūrint to, privačiai jie bendrauja pirmoje eilėje tik su lietuviais, nes kitokioje bendruomenėje jie visados jaučiasi svetimi ir tik svečiai.

Pabandykime tik įsivaizduoti, kas atsitiktų, jeigu šandie staiga visa lietuviška veikla nutrūktų, liktuotųsi: niekas nieko neorganizuotų, sustotų lietuviška spauda, išsiskirstytų chorai, niekas nerengtų kas šeštadienį lietuviškų vakarielių, koncertų, susirinkimų. Niekas nelįstų į akis prašydami aukų, ir t.t. ir t.t. Žodžiu, formaliai lietuviška veikla išblėstų, o mes paliktume be kontaktų, be ryšio, be kultūrinės ar pramoginės lietuviškos veiklos. Būkime tikri, kad toks gyvenimas pasidarytų daugumai mūsų tuščias ir beviltiškas. Mes būtume tik darbo jėga svetimame krašte be socialinio gyvenimo. Būtume tik bedvasės tuščia vidurės figūros, kurios diena iš dienos dirba, kad pragyventų ir gyvena, kad dirbtų. Daugiau nieko. Tai būtų kiekvieno mūsų dvasioje ir širdyje atsivėrusi baisi ir nepakeliamą tuštumą, kuri daugeliui (o gal ir kiekvienam) pasidarytų nepakeliamą.

Vien tik pagalvojus apie tai svaigsta galva. Praktika būtų dar baisesnė. Tas pristatymas tik akivaizdžiai liudija, kad lietuvių mums išieiviams sudaro ne tik mūsų gyvenimo svetur turinį, bet lygiai ir suteikia atramą, kuri ne tik mums padeda išlaikyti lygsvarą, bet taip pat ir žadina troškimą gyventi, dirbti, aukoti ir aukotis. Tautai nėra.

Ją 50 metų sukakties proga. O laikraštis, parodęs kūrinių, pataikiusį išreikšti ir "Gulago" (bolševikų "valstybinės stovyklų valdybos") įrenginių dvasią ir esmę, pasiūlė neatsikratomą mintį. Mintį, kad šis kūrinys geriau negu koks kitas tinka į seriją, vaizduojančią "revoliucinius įvykius". Ir to kūrinių vardas — "Tai neturi pasikartoti" — geriausiai tiktų visai bolševikinės revoliucijos vaizdų serijai. (ELTA)

• Šiauliuose statomos naujos patalpos televizijos imtuvų fabrikui. Šį rudenį numato pastatyti tik dalį patalpų, kuriose ateinančiais metais galėsia pagaminti 120 tūkstančių "Taurų" — naujojo modelio imtuvų. Dar po trejeto metų fabrikas gaminsias pusę milijono imtuvų kasmet. Atseit, tai turi būti imperijinio masto gamykla. Keblumas tik tas, kad tas naujasis modelis jau dabar savo privalumais keletą metų atsilikęs nuo Vakaruose žinomų modelių. Dar po trejų metų, jei nebus peržiūrėtas ir perplanuotas, "Tauras" jau bus tapęs anachronizmu. (E)

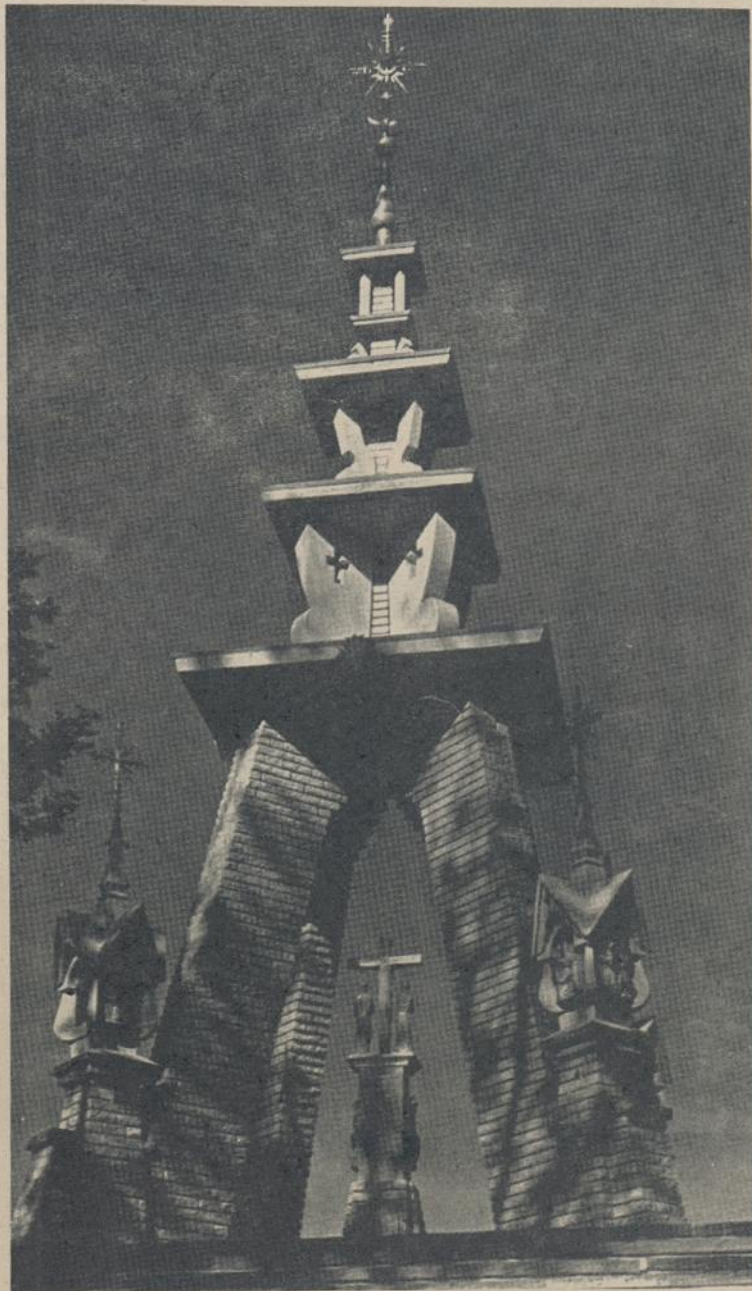
tybė socialiam žmogui reikią daugiau negu duona. Ji iš bevardės masės nario padaro asmenį. Laukinis nekultūringas žmogus neturėjo tautybės, bet jis ir nebuvo asmuo. Mes patys, bėgdami arba nusigręždami nuo savos tautybės prieš jėdami į kitą bendruomenę, turime neišvengiamai dvasiniai nusinuoginti iki laukiniškumo ir tada galvoti, kad turime galimybės įeiti į kitą bendruomenę. Bet juk tai tokia baisi kaina, kuri šimteriopai atsieis, negu mes šandie murmėdami aukojame savos tautybės reikalams.

Kiekviena tautybė yra ne kas kita, kaip individuali kultūra. O kiekviena kultūra vystosi tik tęstinumo keliu ir perduodama iš kartos į kartą. Todėl ir pastangos tų, kurie jaunojoje kartoje, kad ir svetimoje aplinkoje stengiasi tą savo turimą tautinę kultūrą perduoti vaikams, nėra bergždžias ar beprasmiškas reikalas. Tiesa, šitai atlikti reikia pastangų, net gana įtemptų, kai tuo tarpu namie to visai nereikėjo — viskas vyko natūraliu keliu. Bet juo sunkiau kas nors iškovojama, juo tai labiau vertinama ir brangiinama. Tik tie nuleidžia rankas kovoje už savo tautinį testinumą, kurie iš viso niekam nesirūpina. Ir dėl to sąmoningas lietuvis, dirbdamas tautinį darbą dabar nesirūpina, kas bus po penkiasdešimt ar daugiau metų, bet stengiasi ir sielojasi tuo, kas šandie turi būti padaryta. Nes juk niekas neatsakingas, ką nuveiks šioje srityje jo vaikai ar vaikų vaikai, bet tiesiog atsakingas už tai, ką šandie darom ar ko nepadarom. Tiesa, sūnų palaidūnų yra ne tik šeimoje, bet ir tautose. Bet juk ne jais remiamasi, o ištikimaisiais.

(v. k.)

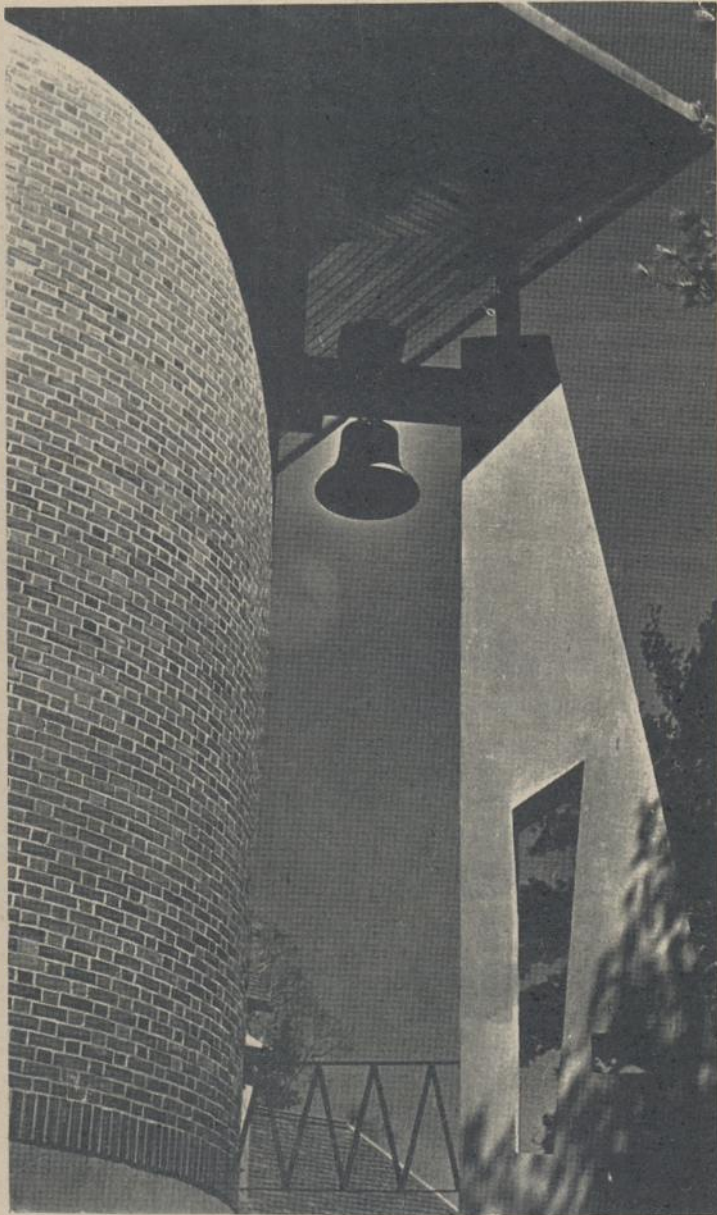
(Mūsų Pastogė)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Kennebunkporte lietuviai pranciškonai savo vienuolyne pastatė lietuviškais motyvais kryžiaus kelio stotis, kurias sukūrė architektas J. Mulokas ir skulptorius V. Kašuba. Taip pat į vienuolyno sodybą perkelti dail. Vytauto K. Jonyno Vatikano paviljonui New Yorko mugėje sukurti bareljefai. Naująja koplyčia ir visiais šiais naujais pastatais žavisi pro šalį keliaują turistai lietuviai ir kitataučiai.

Vyt. Maželio nuotrauka

Kennebunkporte lietuvių pranciškonų vienuolyno varpinė, sukurta arch. Kulpavičiaus. Vyt. Maželio nuotrauka

SIBIRO LIETUVAITĖS PRAŠNEKO PARYŽIUJE

Šių metų Baisiojo Birželio prisiminimui Balfo Centre jau gauta Sibiro lietuvių maldaknygės pranciškonų laida, kurios išleidimu ypatingai rūpinosi Paryžiaus lietuvių kapelionas kun. J. Petrošius. Šią 70 puslapių iliustruotą nedidelio formato knygą išleido Apostolat des Editions, į prancūzų kalbą išvertė prel. Audris Bačkis, Apaštališkos Nunciatūros Costa Rica sekretorius. Pranciškonų laida papuošta keliomis iliustracijomis ir Aušros Vartų Marijos pa-

veikslu viršelyje, kuriame įrašyta: Marie sois notre secours. Priores composees par de jeunes Lithuanienes deportees en Sibirie. Tai knygelei labai jautrų įvado žodį parašė kardinolas Maurice Feltin, Paryžiaus arkivyskupas:

"Negali be susijaudinimo skaityt maldas, parašytas keturių jaunų lietuvių, deportuotų į Sibirą, atsitiktinai surastuose popierio lapeliuose. Visko joms trūk! Jos gyveno skausme ir kančioje, nelaisvėje ir tremtyje, visiškai atskirime, be knygų, be altoriaus ir eucharistijos, net negalėdamos priimti atgailos sakramento, atlikti išpažintį.

Jos su meile parašė keletą maldų. Jos surado savo širdyse tinkamus savo sielos stovui išsireikškimus, kad išsakytų Dievui savo dukterišką jausmą ir absoliutų pasitikėjimą.

Aš patariu Prancūzijos jaunimui, kad skaitytų tuos maldų lapus ir juos apgalvotų ir tada sužinos, kaip nelaisvėje esančios jų sesės lietuaitės surado Dievą skausmuose. Prancūzijos jaunimas pasimokys, kaip surasti Dievą materializmo galyne, kuri užvaldė mūsų dabartinį modernųjį pasaulį".

Tai bus bene devyniolikta Sibiro lietuvių maldaknygės laida, jau išversta į vienuoliką kalbų ir siekianti milijono egzempliorių. Arti pusės milijono egzempliorių išleido olandai, per 200,000 vokiečiai. Kai kurių laidų jau visai neįmanoma gauti. Balfo Centre dar yra keli desėtkai egzempliorių prabanginės laidos anglų kalba. Ją galima gauti tik paaudėjus Sibiro tremtinių šalpai. (kjl)

HELP WANTED MALE

WOODWORKING: General millwork and window frame assembly. Millwork company increasing staff. Salary and benefits. Overtime available. Opportunity for advancement. Ages over 18 considered. Basic woodworking or carpentry experience desirable. Clean, steady work with outstanding company. Contract Mr. Dye, Bill-Rite Wood Products, 200 East Highland Drive or phone, (716) 473-2866 for appointment. (65-71)

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

PEDAGOGINIO INSTITUTO VEIKLA

Vieni gimdė, kitiem skauda

Dar kartą, de...!

Lietuvių kalbos kurso atsiradimas Kalifornijos Universitete ir visa tuo reikalu iniciatyva pirmoje eilėje nepriklauso bendruomenės lietuviams. Ji greičiau priklauso mūsų šiaurės broliui estui, taip pat politiniam pabėgėliui, jau anksčiau pradėjusiam dirbti UCLA, stambesniais gabumais indoeuropiečių filologijos srityje pasireiškusiui profesorui Dr. Jaan Puhvel'ui, kaip lygiai tą reikala savo autoritetu labai parėmusiam Harvardo Universiteto prof. Romanui Jakobsonui.

Lietuvių kalbos kurso įvedimas jau buvo paruoštas ir praveistas dar prieš Dr. M. Gimbutienės atvykimą. Tik jai, kaip sumanymą kėlusiai ir turinčiai reikiamas kvalifikacijas, buvo pasiūlyta dėstyti tuojuo pat pradėti. Ji pati buvo paskirta slavistikos departamentą Rytų Europos archeologijos kursams išplėsti, bet buvo aišku, kad turės praeiti kiek laiko, kol bus įeita į pilnas vėžes archeologijoje ir kitose jos tiesioginės specialybės srityse. Tad ji sutiko laikinai ir, žinoma, su malonumu padaryti pradžią lituanistiniam kursui, netrukus dar apsiimdama skaityti ir kitus, daug didesnius "patriotinių nusikaltimų" kursus, kaip pvz. baltų ir slavų mitologiją...

Tik po dviejų metų ji galėjo atsitraukti nuo šios pridėtinės pareigos, iš anksto sutildydamas kitus eventualius lietuvių kalbos instruktorius. Iš kandidatų tarpo, kaip žinoma, buvo paskirtas rašytojas Juozas Tilišis.

★

Profesorius Jaan Puhvel, be abejo, turėjo būti supažindintas su lietuvių spaudoje paskleistais "protesto sąjūdžiais" ir vis kartojamais pasipiktinimais. Jis dabar vadovauja Indoeuropiečių studijų sekcijai Klasikos departamente. Savo paaiškinimus ir patikslinimus jis su nusistebėjimu, nors ir labai maloniai sutiko pareikšti ne tik žodžiu, bet ir raštu. Prieš akis turiu jo angliškai surašytą paaiškinimą, kurio atitinkamą dalį čia išverčiu lietuviškai.

"Lietuvių kalba, - pareiškė prof. J. Puhvel, - buvo dėstoma UCLA nuo 1963 metų, pirmiausia prof. Marijos Gimbutienės, o paskui atskiros lektorios. Pirmiausia metais Dr. Gimbutienė UCLA turėjo laikiną paskyrimą ir administracinio patogumo sumetimais buvo priskirta slavų kalbų departamentui. Kadangi baltų kalbos indoeuropiečių grupėje yra giminingesnės slavų kalboms ir tuo būdu yra esminės gilesnės slavų istorinės lingvistikos studijoms, tai departamentas ją ir prašė pamokyti lietuvių kalbos

čia studijuojančius lingvistus. Kiekvienas kursas bet kuriame departamente pagal praktinį įprotį įgyja to departamento "numerį", tai ir lietuvių kalbos kursas turėjo gauti "slavišką numerį". Vėliau, Dr. Gimbutienė persikėlusi į naujai sukurta Indoeuropiečių studijų sekciją Klasikos departamente, ten buvo perkelta ir lietuvių kalba, jau vien dėl to, kad labiau atitiko to skyriaus studijų bazelį."

"Joks pašalietis, baigia prof. J. Puhvel, - neturėjo nieko bendro su šiuo praktiško persitvarkymo reikalu. Joks užakademiniškas išsikšimas čia nebuvo įvertas. Teikimas kokių nors nuopelnų (credit) laisvų rašymui iš Lietuvos konsulo pusės yra tiek pat klaidingas, kiek ir naivus..."

★

Tikrai gaila viso to nežinojimo, klaidų ir naivumo. Bet po tokio turbūt geriau už "Lietuvius Vakarų Amerikoje" informuoto atsakingo asmens patikslinimo beveik nebegalima vien dainuoti himną savo broliui ir brolienų garbei, nei varyti triukšmingos reklamos, nei pirmo laipsnio ordiną dalinti. Nors verk tiesiai į nosinę kelnį kišenėje.

Jei kas buvome liurbiai, tai pirmiausia mes broliai tautiečiai, nieko šioje srityje per kelias dešimtis metų čia nei darę, nei padarę. Dabar štai nuoširdūs mūsų tautos bičiuliai, rimti mokslininkai, tegu ir ne specialiai mūsų malonumui, bet savo profesijos reikalavimui ir galimybių srityje mums atlieka gražų patarnavimą ir naudą. Lietuvė mokslininkė, kone atsitiktinai palankiom aplinkybėmis susidėjus, nuoširdžiausiai suteikia savo paslaugą visam reikalui paversti kėnu ir ugdyti toliau. Ir pridėsiu, kartu uoliai remdama patį Indoeuropiečių studijų

sekcijos sumanymą ir pravedimą.

O ką mes? Ir kodėl mes, nieku neprisidėję nei prie gimdymo, nei tolesnio ugdymo, nei net padėties nesupratę ir neišsiaiškinę, tuojuo pat šokstame šizofreniškai šnaukti, inkriminacijomis bliauti, tužimi sirgti arba stengtis kitus sargdinti kiek galima biauresniais "neaiškumų" nuodais?... Vaizdas be galo liūdnas net angelų miestuose, kur ir nuostabūs dalykai laikomi normaliais ir kur ekscentriškumas labiau taisyklė, negu išimtis.

Imu būkštauti, kad tokie ženklai nevirstų būdingi ir kitose vietose ir kitokiais atvejais, ypač jei ir mūsų spauda dar plačiau atidarys savo skitis visokioms haliucinacijoms, vadinamoms "skaitytojų nuomonėmis", "laisvomis pastabomis" ar panašiomis "tribūnomis". Tu būdu rimtesnėms lituanistinėms studijoms geriausioje šios šalies mokslo institucijų vietoje, kaip ir kitiems panašioms, gan sunkiai atveriamiesiems galimūmams mes labai greit ištiesime ne šiltą, jaukų ir paremiantį savo tautiečių užnugarį, bet tik atidarysim savo kanalizacijos vamzdžio antvožą.

Ar mes tik su deguto samčiais teišmanysim pasitikti ir apdrėbti daugiau sugebėjusių ir plačiau prisisiekusių mūsų draugų ir pačių lietuvių intelektualų ar mokslininkų pastangas Amerikos akademiniame mokslo studijų pasaulyje? Ar geresnių straipsnių stofojantiems ir jų išalkusiems mūsų laikraščiams su plunksnomis rašysime tik tai, ką darbštūs tikininkai dar su šakėmis per mėšlavežį?...
★

O tuo tarpu, kiek privačiai

Skaidrių, projekcinį aparatą pademonstravo instituto lektorius A. Dundulis. Ekranu buvo parodyti dail. Čiurlionio kūriniai, reprodukcijos su tekstais. Skaidrių poetinius komentarus padarė instituto studentė Mirga Pakalniškytė.

(Projekcinis skaidrių aparatas yra skirtas literatūros, istorijos ir geografijos pamokoms -- padėti mokiniui, palengvinti -- vaizdu parodyti mokomąjį dalyką.) Buvo pagrota ir fonetinė lietuvių kalbos plokštelė, kurios tekstą parengė D. Velička, lietuvių kalbą peržiūrėjo kalbininkas dr. P. Jonikas. Plokštelė įkalbėta aiškia, gražia lietuvių kalbos tarsena, įkalbėjo instituto studentas R. Sakadolskis. Techniškai plokštelę įrašė inž. R. Ryls. Multiplikatorių pademonstravo kun. dr. J. Kubilius.

Pobūvis - pokalbis praejo pakilioje, džiaugsmo nuotaikoje: džiaugėsi ne tik Instituto vadovybė, gavusi būtiniausias mokslo priemones, bet ir patys mecenatai džiaugėsi galėję palengvinti sunkų ir taip reikšmingą Instituto darbą. Pobūvis užbaigtas pasivažinimu. Vainiškės paruošė ir svečius vašino birutininkės, Chicago skyriaus valdybos narės.

Pobūvyje, kuris įvyko š.m. birželio 5 d. Jaunimo Centre Chicagoje, dalyvavo apie 40 asmenų.

Z. Juš.

L. Pedagoginis Institutas yra stiprus tautinės kultūros švyturys. Institutą kūrė idealistai pedagogai - mokytojai, jie ir šiandieną savo dideliu idealizmu išlaiko institutą. Atvirai tariant, Pedagoginis institutas veikia išskirtinai sunkiose sąlygose: neturi reikiamų, vietos sąlygoms pritaikintų vadovėlių, profesoriams tenka parengti kiekvieną pasikaitą, vadovybei -- pasikaitas daugini, neturinti raštų multiplikatoriaus... Institutas neturėjo ir kitų reikalingiausių mokslo priemonių.

Laimė, laiku susigriebė Chicago lietuviška or

gavau patirti, net tame pačiame Kalifornijos Universitete, apčiuopiamą ir gerą pradžią jau padarius, yra sumanymas ir būtų galimybės baltistikos ir lituanistikos studijas žymiai išplėsti nuo elementarinio kurso ligi mokslinio lietuvių kalbos dėstymo ir baltų kalbotyros gilesni studijų. Tam be abejo nebeužtektų "part-time" lektoriaus ar instruktoriaus, bet reikės pilno profesoriaus (su pilna alga), tik, žinoma, ir su pilnomis kvalifikacijomis.

Kas nebijote vieno ar poros mūsų lokalių mokslo dinotaurų būti apšaukti rusų ir bolševikų pataikūnais, kolaborantais, Lietuvos laisvinimo sunkmojais ir panašiom "priešutarnaujančiomis noglom", jei tik jaučiatės turį parako ir reikiamų kvalifikacijų, - rizikuokite, tarkitės ir išsiaiškinkite. Žinoma, nelabai jauku, ir todėl tokią vietą ateityje užims Amerikos žydai, germanai, airiai ar skotai, o galbūt ir slavai. Kaipgi kitaip galės būti?

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

ŠPIONAŽO
PINKLĖSE

JOHANNES M. SIMMEL

(32)

-- Bėk iš čia greičiau, kol dar nevēlu! -- sušuko Chantal, stumdama Tomą prie kitų durų.

Bet Tomas pakratė galvą, kas ją dar labiau nervino.

-- Kvaili! Jie tave pavėrsė rėti. Už dešimt minučių tu būsi lavonas, plūduriuojąs senajame uoste!

-- Reikėjo apie tai pagalvoti anksčiau, -- atsakė Tomas draugišku balsu.

Tuo metu į duris pasibeldė.

-- Eik atidaryti, -- pasakė Tomas.

Bet Chantal stovėjo nejudėdama. Gretimame kambario telefonas tebegrojo Josephine Baker dainą J'ai deux amours.

-- Atidarykta, arba sušaudysim užrakta, -- pasigirdo už durų Tomui pažįstamas balsas.

-- Tai drąsusis Simeonas, -- pastebėjo Tomas. -- Jis visad rodo drąsumą ten kur nereikia.

Iš koridoriaus pusės girdėjosi smarkus beldimasis į duris. Tomas uždėjo grandinėle ir pravėrė duris. Durys staiga prasi-vėrė, bet tik tiek, kad Simeonas galėjo įkišti savo batą ir didelio revolverio vamzdį.

Tomas užmynė pulkininkui ant kojos, sakydamas:

-- Būkit malonus, pulkininke, atitraukti savo batą ir tą vamzdį.

-- Dar ko užsinorėsi! -- sušuko Simeonas. -- Atidaryk greičiau, arba bus pragaras!

-- Tokiu atveju kelkit pragarą, -- ramiai atsakė Tomas. -- Kol jūsų batų ir revolverio tarpdury, aš negaliu atkabinti grandinė-lės.

Po trumpo dvejojimo pulkininkas patenkino Tomo pageidavimą. Batas ir revolveris dingo, bet vos atidarius duris, jis įrėmė revolverio vamzdį Tomui į pilvą.

-- Ar negalėtumėt revolverį pakelti aukščiau, pavyzdžiui į krūtinę. Aš ką tik pasikėliau nuo stalo.

-- Už pusvalandžio, tau niekše, nebereikės virškinti, -- atsakė Simeonas.

Į kambarį įžengė kitas aukštas vyras, susikišęs rankas į kišenes su cigarete lūpose, tai Maurice Debras.

-- Labas vakaras, -- pasakė Tomas, -- aš neabejoju, kad jūs būsite netoli, kai Chantal man pasakė plokštelės pavadinimą. Kaip jums sekasi, majore Debras?

-- Pulkininkas Debras! -- pataisė griežtai Simeonas.

Debras neatsakė. Galvos linktelėjimu jis parodė į duris. Bet tuo metu pasigirdo šauksmas ir užnugary atsirado Chantal, rankoj laikydama didelį durklą.

-- Laukan, arba aš abiem perskrosiu pilvus.

Išgąsdintas Simeonas atsitraukė du žingsnius.

Ačiū Dievui, pagalvojo Tomas, tu nebe toks herojus, kaip Paryžiaus užėmimo dieną.

-- Nustok darsius kvailystes, Chantal, -- sudraudė Tomas griežtu balsu. -- Juk tu pažadėjai pulkininkui mane išduoti.

-- Man nesvarbu. Aš pasiėgiau, kaip paskutinė niekšė, bet aš dar galiu reikala atitaityti.

-- Tu tik sugadinsi reikalą ir nebeamatysi dienos šviesos...

-- Man nesvarbu ką jie su manim darys. Eik į kitą kambarį, Jean, kol aš juos čia sulaukysiu.

Tomas pamatė, kad jam nepavyks jos perkalbėti, tad prisiraitinęs staigiu judesiu spyrė į ją į koją ir tuo metu, kai iš skausmo ji lenkėsi, ištraukė durklą iš rankų. Pasiėmęs savo skrybėlę, paltą ir padavęs durklą pulkininkui Debras, pasakė:

-- Jūs negalite įsivaizduoti, kaip man sunku buvo pulkti moterį.

Bet su panele Tessier niekad nežinau ką ji gali padaryti... Einame?

Tylėdamas Debras linktelėjo galva.

Chantal užtrenkė duris ir griuvo žemėn raudodama. Po kiek laiko ji pasikėlė ir nuėjusi miegamajam sudaužė telefoną. Tą naktį ji negalėjo užmigti ir ilgai vartėsi lovoje kaltindama save išdavyste.

Ji buvo tikra, kad Simeonas ir Debras Tomą nužudys.

Auštant išvargusi prisindo, bet ją prižadino dainuojąs stiprus vyriškas balsas. Ji pašoko iš lovos. Galva buvo kaip švininė ir vyras aiškiai dainavo: J'ai deux amours...

-- Nejaugi aš išprotėjau? -- paklausė ji savęs. -- Aš girdžiu mirusiojo balsą. Viešpatie, aš netekau proto...

-- Jean, -- sušuko ji.

Jokio atsako.

Ji pasikėlė ir naktiniuose marškinuose išbėgo kitan kambarin. Ji norėjo pabėgti.

Staiga sustojo kaip suakmenėjusi. Vonios kambario durys buvo praviros ir vonioj sėdėjo Tomas Lievenas.

Chantal užmerkė akis ir vėl atidarė. Tomas tebesėdėjo vonioj.

-- Jean... -- sudejavo ji.

-- Labas rytas, brangioji šarka, -- atsakė Lievenas.

Išgąsdinta ji prisiraitino prie vonios kambario durų.

-- Kaip? Ką tu čia darai? -- sumurmėjo ji.

-- Aš bandau išsimuiliti nugarą. Tu man padarytum didelę paslaugą, vietoj stovėjusi tarpdury, ištrindama mane muilu.

-- Bet, bet...

-- Ar tau nepatinka?

-- Bet jie tave nušovė... Tu esi miręs...

-- Jei būčiau miręs, tai man nereikėtų muiliti nugaros. Chantal, tu turėtumei protingiau galvoti.

Jis ištiesė jai muilą. Chantal paėmė ir metė vonion.

-- Pasakyk man tuoj pat, kas atsitiko, -- sušuko ji.

-- Paimk muilą, arba aš tave primušiu, ko dar savo gyvenime nedariau. Dėl tavęs aš atsisakysiu nuo savo šventų principų. Greičiau, ištrink man nugarą.

Chantal išėmė iš vandens muilo gabalą ir pradėjo trinti nugarą.

-- Papasakok, man, kaip viskas įvyko.

-- Reikia sakyti, prašau papasakok.

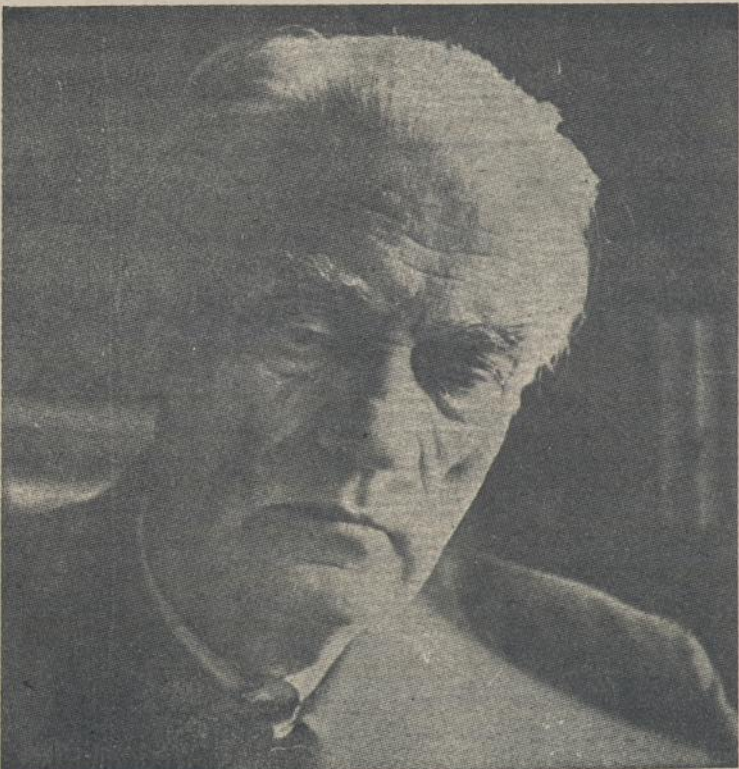
-- Prašau, labai prašau, Jean.

-- Taip geriau. Trink truputį aukščiau ir daugiau į kairę. Stipriau. Na, gerai. Kai mes atsidūrėme gatvėje, mane jie nusigabeno į senąjį uostą...

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Rašytojas Vincas Mykolaitis-Putinas staiga mirė Lietuvoje eidamas 75 metus.

Mūsų žymiausiųjų rašytojų į amžinybę palydint

Stepas Vykintas

Nėra abejonės, kad Balys Sruoga ir Vincas Mykolaitis-Putinas naujojoje mūsų literatūroje yra dvi šviesiausios žvaigždės, apie kurias sukosi daugybė kitų žydrių žvaigždžių. Jos abi užgeso nenormaliomis politinėmis sąlygomis, Sruoga nacių kate iškankintas ir bolševikinės sistemos siaubo pribaugtas, Putinas, ilgus metus iškentėjęs rusų bolševikinės vergijos priespaudą, užduso moraliniame kalėjime, Sovietų pavergtame Vilniuje.

Vincas Mykolaitis, išgarsėjęs mūsų literatūroje Putino slapyvardžiu, gimęs 1893 m. sausio 6 d. Pilotiškių kaime, Gudelių parapijoje, Marijampolės apskrityje, besimokydamas Marijampolės gimnazijoje brendo "Aušros" ir Maironio romantizmo poveikyje, Petras Kriaučiūnas įdiegė jam gimtosios kalbos meilę, o Maironis ir M. Gustaitis sustiprino jo poetinius įgymius. Baigęs 4 klases, tėvų valios nulemtas, jis įstojo į Seinų kunigų seminariją, įsišventino kunigu ir 1915-17 m. studijavo Petrapilio dvasinėje akademijoje, čia jis labai daug skaitė rusų ir vokiečių rašytojų kūrinių, ypač simbolistų, iš kurių Jurgis Baltrušaitis, tuo metu rusiškai rašęs bene bus labiausiai Putiną paveikęs. 1918-22 m. Mykolaitis studijavo Friburgo universitete filosofiją, meno istoriją, pran-

cūzų ir kt. tautų literatūrą. Ypač jį domino psichologijos ir estetikos problemos. Už disertaciją apie VI. Solovjovo estetiką jis gavo filosofijos daktaro laipsnį. Toliau dar gilino savo studijas Muencheno universitete, Giliai pasiruošęs akademiniam darbui, nuo 1923 iki 1929 m. profesorius Vytauto Didžiojo u-tė, Kaune, teologijos-filosofijos fakultete, kur dėstė naująją liet. literatūrą, visuotinę lit. ir estetiką. Nuo 1929 m. perėjo į humanitarinių mokslų fakultetą, kur dėstė naująją lietuvių literatūrą ir epizodinius kursus. Visą savo gyvenimą paskyrė literatūrai ir jos mokslui, nesiblaškydamas į kitas sritis.

Putinas pradėjo rašyti dar gimnazistu būdamas, 1911 m. "Šaltinyje" buvo išspausdintas jo pirmasis eilėraštis "Vai eičiau, aš eičiau". 1917 m. pasirodė eilėraščių rinkinys "Raudoni žiedai", kur buvo išspausdinta ir poema "Kunigaikštis Žvainys". Taigi Putinas įtampliai kūrė mūsų literatūrai daugiau 50 metų. Pažymėtinas dar jo lyrikos knygos: "Tarp dviejų aušrų", "Keliai ir kryžkeliai", "Sveikinu žemę" ir "Langas". Nors Putinas buvo iš gimties lyrikas, tačiau jis vakarietišku kompoziciniu tobulumu kūrė ir romanus, jo "Altorių šešėly" ir "Sukilėliai" liks amžinai mūsų

Vincas Mykolaitis-Putinas

ATGIMIMAS

Į sniego liekanas
Jau baigia raustis šaltis.
Atokaitoj vešli žolelė
Pradėjo kaltis --
Ir ne už kalnų pirmutinis
Trankus pavasario griaustinis,
Tačiau krūtinėj neramu.
Širdis pilna keistų jausmų,
Ir prieštaringos mintys
Pradėjo galvoje vaidintis.
Ar dar sulauksime giedros?
Gal iš padangės tolimos
Parskris dar paukščiai neregėti
Ir ims čiułbėti
Dainas, kurių neteko dar girdėti.
Nusišypsok! Praėjo šaltis,
Ir jau vešli veja
Pro grumstą ėmė kaltis.
Širdis ir vėl aprimo:
Sulauksim naujo atgimimo.

1966. III. 16

Tragiškai žuvęs talentingas rašytojas Antanas Škėma, kurio raštų pirmasis tomas šiomis dienomis išėjo iš spaudos.

Laimėjimas po mirties

A. Škėmos raštų pirmojo tomo pasirodymo proga

Vytautas Meškauskas

William Shakespeare po savo mirties laukė septynis metus kol pagaliau pasirodė jo raštų rinktinė. Mūsų Antanas Škėma buvo laimingesnis. Bent pirmasis jo raštų tomas pasirodė kiek anksčiau. Tai, žinia, neraiškia, kad Škėma geresnis ar lygus anam didžiajam dramaturgui, bet tik norima pastebėti, kad seniau, ir net dabar, nepaisant visų modernių ryšių priemonių, rašytoją tinkamai įvertinti ir įliktuoti į literatūros istoriją galima tik prabėgus tam tikram laikui, kurio vėjai nupučia pelus nuo tikrų grūdų.

Antanui Škėmai tragiškai žuvus, kilo mintis išleisti jo raštų ir pradžiai buvo sutelkta šiek tiek pinigų. Man tada atrodė, kad pirmiausiai reikėtų pasistengti išleisti jo dar nespausdintą kūrybą, pakartojimą jau išspausdintų leidinių palekiant tolimesnei atečiai, tačiau leidejai nutarė kitaip: išleisti jau anksčiau pasirodžiusius prozos kūrinius -- tai būtų pirmas tomas; antrame tome duoti dramas, ir trečiame -- poeziją, periodikoje išbarstyti smulkiają prozą, rankraštinę apysaką Izaokas ir kitą medžiagą. Dabar pasirodė pirmas tomas, kuriame yra sutelktos keturios anksčiau pasirodžiusios knygos: Nuodeguliai ir Kibirkštys, Šventojo Inga, Čelesta ir Balta Drobulė. Laikraštiniško požiūriu, tai jokia sensacija, ir nevyksiai rimuoja:

O Viešpatie, kas per košmaras!
Ir kas čia su manim daros?
("Langas", "Tvora").

Mums tai gerai suprantama, kas darosi: poetas gyvena nuolatinėje baimėje, kad nebūtų naktį suimtas, išvežtas ir uždarytas koncentracijos stovykloje. Todėl poetas "Lange" gilos simbolikos skraiste pridengia savo skausmą, kančią, juodą naktį, neramią buitį, savo "mirtį". Poetas keliai iš kapo, kur bolševikai susitarę ir buvo uždare, kad jis paklustų jų valiai. Tačiau jis nepakluso ir kėlėsi, nes:

Ne kartą buvau jau miręs.
Ir kuo gi gyvenimas skirias?
Tik tuo, kad daugiau čia kančios,
Melo, apgaulės, klastos, --
Tik tuo, kad daugiau niekados
Tu saulės šviesos neregėsi,
Sukniubęs kapo pavėsy.
("Langas", Kėliaus iš kapo").

Bet poetas kėlėsi, kad dar kartą mellę apdainuotų, ne tą geidulingą, ne tą egzaltuotą, kur

(Nukelta į 6 psl.)

tačiau tuos senus dalykus suaktualina K. Ostrausko surašytos pastabos, kurios, nors ir liečia iš dalies girdėtus bei žinomus dalykus, į vieną vietą sutrauktos yra nepaprastai įdomios ir net aktualios. Jos vaizduoja kūrėjo santykį su jį supančia aplinka.

Škėmai, kaip žinia, labai nesisekė. Ir ta nesėkmė dabar jį lydi. Taip šviesai-Santarai birželio 10 dieną Chicagoje suruošus pirmojo tomo suktuvus, miestą ištiko tokia smarki audra, kad tik retas išdrįso iškilti nosį iš namų, ypač jei rūsyje jau buvo pasirodęs vanduo. Tuo nenoriu sakyti, kad lidam orui pastatydus būtų prigūžė daugybė žmonių. To nesitikėdami rengėjai pasitenkino palyginti mažyte Baletto Teatro saliuke. Pas savuosius pranašus nebuvi, Evangelijos pasirodė 80 ar 100 metų po Kristaus mokyriavimo. Dauguma M.K. Čiurlionio bendralaičių iki pat savo mirties nesuprato, kodėl mes jį taip garbiname.

Kaip ten būtų, R. Šilbajoris, kuris turėtų žinoti, nes yra literatūros profesorius, Škėmą susirinkusiom keliom dešimtīm žmonių pristatė kaip įdomų, subrendusį ir žinantį ko nori rašytoją, kuris naudojosi labai dramatišku rašymo būdu sukurdamas savo meninę tikrovę. Jei su tuo sutiksime, jo santykiai su kitais literatūra susidomėjusiais asmenimis buvo tikrai tragiškai komiški.

Noriu pastebėti, kad Antanas Škėma buvo mūsų turbūt pats religiožiausias rašytojas. Bent ta prasme, kad jam visados kildavo klausimai, į kuriuos atsakymus turėtų žinoti tikintieji ir dvasininkai, turį vienokius ar kitokius įgaliojimus iš Paties Dievo. Tačiau vietoje to, kad mūsų katalikiškoji spauda tą Škėmos miestą iššūki primintų ir pradėtų nūdienai tarliant "dialogą" su ieškančiuoju, daugiau ar mažiau kvalifikuoti kritikai pradėjo ieškoti taip sakant, techninių priežasčių, kad to dialogo nereiktų visai pradėti. Taip prieš 15 metų Terrai išleisdamas Škėmos šv. Inga, Draugas ją pasitiko žodžiu: "Gana lietuviškoj knygoje šuniškos moralės vaizdų!" Toliau taip aiškinama: "Paėmus į rankas knygą Šventojo Inga, iš antraštės atrodytų, kad čia beveik religinė knyga. Tuo tarpu tekste yra vietų, kurių, kaip tenka patirti atsakė spausdinti laikraščiai (pv. Naujienos) dėl rašto nemoralumo, dėl dalykų vaizdavimo, kuris netinkamas padočio kompanijoj, tuo labiau spaudoj. Girdėti, kad buvę šiek tiek sušvelninta, bet toli gražu ne tiek, kad neįleistų daugelio tikinčiųjų žmonių jausmų.

(Nukelta į 6 psl.)

V. KASIULIS

Knygų pardavėjai Senos pakrantėje

Tuomet pakrantėj srauniosios Nevos,
Prieglobsty spalio padangės pilkšvos,
Tarė tą žodį Didysis žmogus, --
Žodį kaip dužis priekalo trankus...
Trumpą mes renkamės keilų --
Darbo žmonių revoliuciją!

Atidavęs savo duoklę bolševikinei prievartai, Putinas pastaisiais savo gyvenimo metais vėl grįžo į simbolizmą. Jo paskutinė eilėraščių knyga "Langas", išleista 1966 m. Vilniuje, rodo, kad Putinas Vilniuje išgyveno žiaurią poeto tragediją. Jis jau tėsė kaip Krėvės "Aras" su parištais sparnais narve. Dar bailsiau: jis jautėsi gyvenęs baisy košmaro laikotarpi. Naktį jis negalėjo miegoti, nes bijojo, kad neateitų kokios keistos būtybės, gauruotos, biaurios, nematytos, kurios šoka numirėlių šokį, kurios apstoja poetą, grasina, buruoja:

-- Mes taul...
-- Mes tavel...
-- Ak Tul...

Poetas išprakaitavęs pabunda ir sušunka:

Zigmas Bagdonavičius, antras iš dešinės, vaidinant veikale Cyrano de Bergerac.

PENSININKAS SCENOJE

Gyvenimas taip susiklostė Zigmui Bagdonavičiui, kad teko palikti savo kraštą ir ieškotis prieglobsčio svetur, kaip ir ne vienam mūsų tautiečiui.

Perėjus lagerius ir atsidūrus svečioje Amerikoje teko pamiršti turėtą profesiją ir susirasti kitokią pragyvenimo šaltinį, kad užtektų egzistencijai ir kitiems bėgamiems reikalams.

Vietoj dirbus vaistininku, kaip teko Palangoje, kur šalia įvairiausių mediciniškų mikstūrų buvo ir garsiosios trejos devynerios, Botkino milteliai ir visa eilė gyduolių -- Amerikoje ėmėsi pasitaikiusio darbo ne savo specialybėje ir... laukė

pensijos. Jos sulaukęs, kuri kaip žinome nėra

Zigmas Bagdonavičius

perdidžiausia, Zigmas Bagdonavičius išvyko Vo-

kietijon ir apsigyveno Muenchene.

Vieną dieną laikraštyje skelbimas: teatrui reikalingi artistai -- statistai. Nuėjo ir buvo priimtas. Kaip aktorius priklauso profesinei sąjungai -- Muencheno skyriui. Vaidina nuo rugsėjo mėn. 1962 metų iki šios dienos.

Yra dalyvavęs visose eilėse pastatymų ir televizijoje perduodant veikalus platesnėms masėms.

Vaidino Residenztheater statybose veikaluose: Oedipus -- kuniga, Die Wildente -- svečias pas fabrikantą, Cyrano de Bergerac -- pilietį, Caligula -- patriciją, Macbeth -- anglų kareivį, Die Irre von Chaillot -- Bertrantą, Tabula Rasa -- darbininką.

Deutsches Theater: Venecijos pirklys -- senatorių.

Theater am Gartnerplatz: Banditenstreiche -- policininką, Walzerkrieg -- muzikantą.

Vaidina maždaug po 20-25 kartus kiekvienam veikale. Priklauso, kiek ilgai veikalas laikosi repertuare.

Zigmas Bagdonavičius savo praeityje nebuvo dideliu teatro entuziastu, nors mėgdavo lankyti spektakliuose, bet jaunystėje jam neteko būti aktyviu vaidintoju ir nėra dalyvavęs net ir mėgėjų pastatymuose. Jisai daugiau mėgo muziką -- buvo simfoninės muzikos, koncertų ar operų reikiu gerbėjas.

Ir gyvenimas taip susiklostė, kad tenka grimuoti, persirenginėti įvairiais kostumais, vaizduoti kitokius charakterius ir būnant pensininku jaustis naudingam -- teatrui.

Beyk kas vakarą mūsų tautietis virsta kitu asmeniu vienoje iš Muencheno teatro scenų.

Jisai baigia 84 metus ir yra kilęs iš Sintautų. Prieš išvykstant Vokietijon gyveno New Yorke.

V. Žukauskas

MŪSŲ ŽYMAUSIAJŲ RAŠYTOJŲ...

(Atkelta iš 5 psl.)

Šaukia jaunystę į siautulių puotą, o tą, kur gyvybės naujos pasiilgusias iščias nauja buitimi apvaisina. Tą meilę, kuri menką ir trapų siekti saulės ir žvaigždžių masina. Jis kėlėsi iš kapo, kad apdaiotuot somnambula, kuris ieško savo mylimosios -- žydrosios ir tikrosios laisvės, kaip laisvosios, nepriklausomos Lietuvos simbolio.

Pro bolševikinio moralinio kailėjimo langą poetas mato ateities vizijas ir pranašauja saulės ir laisvės patekėjimą.

Putinas mūsų romano istorijoje paliks kaip pirmasis psichologinio ir vakarietiško išugdyto kompozicinio romano pirmtakas. Jo "Altoriai šešėly" Liudas Vasaris, Liucė, Raimondas, Auksė, kun. Platūnas, kun. Strimaitis, kun. Ramutis amžinai bus neužmirštami personažai. Reikia tikėtis, kad ir "Sukilėliai" bus vertinami nemažiau, kaip "Altoriai šešėly", nes čia Putinas meniškai ir politškai gudriai atvaizduoja 1863 m. sukilėlius, kurie kovojo prieš tą patį panslavizmą, prieš kurį kovojo ir 1945-50 m. Lietuvos patriotai -- partizanai.

Nors dramos srityje Putinui nelabai sekėsi, bet ir dramos istorijoje "Valdovo sūnūs" pa-

ALRK Moterų Sąjungos Connecticut apskrities suvažiavimo New Havene atstovės. Sėdi iš kairės: V. Gudzienė, E. Tamošaitienė, M. Ramanauskienė, H. Thierney, J. Valentienė, M. Jokubaitė, C. Serwo, G. Židonienė, K. Poderienė, M. Jurkevicienė. Stovi: A. Ličienė, P. Zavičienė, Zdančiukienė, G. Denrick, V. Jennings, M. Ptakauskienė, A. Vaičkauskis, A. Kadienė, S. Karr, M. Petrauskienė, E. Demikienė, T. Kripienė, S. Dumšienė, A. Adomaitienė ir P. Zujienė.

siliks kaip vienas iš pavyzdinių scenos veikalių.

Jeigu prieš keliolika metų buvo kai kieno V. Krėvės kandidatūra keliama į Nobelio laureatus, tai šiandien drįsčiau tvirtinti, kad Putinas yra labiau vertas Nobelio premijos negu Paster-nakas ar daugelis kitų Nobelio premijos laureatų, kurie po kelių dešimčių metų miršta literatūros istorijoje. Putinas, kaip lietuvių tautos kūrybinio genijaus poraiška, liks amžinas ne tik lietuvių tautoje, bet jis kas kart vis labiau užkariaus ir kitų tautų širdis ir literatūrinį pasaulinį pripažinimą.

LAIMĖJIMAS PO MIRTIES...

(Atkelta iš 5 psl.)

Tokie dalykai nedaro garbės nei autoiui, nei leidyklai Terra!.

Iš tikro, grožinėje literatūroje buvo įsivyravusi mada vartoti tik "gražius" žodžius, vengiant bent kokių žmogaus kūno dalių ar funkcijų pavadinimo, ypač "liaudiško", ne lotyniško. Tačiau jau turbūt šimtas metų kai tas nuostatas pradėdamos po truputį laužyti. Škėmai, kuris vaizdus norėdavo sudaryti patiekdamas kontrastus, kartais prireikdavo kokio "profaniško" išsireiškimo ar net veiksmo šalia visai "kilnaus" pareiškimo ar darbo. Tačiau aplamai imant jų nedaug, šioje srityje ji dabar jau labai toli pralenkė kitų tautų rašytojai. Mums, tačiau tos naujos tados sudarė gera priekabę atmeti visą rašytoją, juo labiau kad Škėma labai užsišpyrusiai gynė savo užimtas pozicijas.

Kad skaitytojai nepamanytų, jog visos tos vietos iš tikro šaukėsi dangaus keršto, galiu nurodyti, kad tokie AIDAI, kurie turėtų stovėti kiek aukščiau DRAUGO, nugybo Škėmos rašytojų ištraukai paskutinį sakinį: "Kartais mano tėvas mušdavo mano motiną". A. Škėma dėl to pastebėjo A. Nykai-Nyliūnui, kad redakcija taip elgdama "nuskriaudė tėvo personažą".

Tas pats Nyka-Nyliūnas, kaip Literatūros Lankų redaktorius rašė Škėmai 1955 m.: "Atsirado vienas nenumatytas reikalas: mano co-redaktorius randa, kad kai kurios šio fragmento (iš Baltos Drobulės) vietos esančios kiek per aštrios, nors visi sutinka, kad dalykas yra geras. Tad aš prašyčiau leisti padaryti porą pakeitimų: išleisti porą sakinių (jų vietas pažymint punktyru...)" Škėma tada pasisakė nesąs priešingai iš principo kupitrom, bet kartu visai teisingai pastebėjo "... Punktyras visada man sukelia nepadorių minčių. Aš galvodavau, kad autorius bijo arba nepajėgia. Dar -- kai kurių skaitytojų vaizduotė būna 'pikantiškesnė' už dingusias punktyre frazes".

Kupitros buvo padarytos be punktyrų... Visa tai buvo prieš 12 metų. Šiandien Škėma jau niekam nebaisus. Man atrodo, kad jis tik numiręs laimėjo savo bylą. Pats Vatikano II Bažnytinis Susirinkimas davė suprasti, kad religinės institucijos skubiausiai reikalingos reformų, kad joms gresia pavojus virsti tuščia forma be turinio,

LIGIJOS LIEPSNELĖ

Ligija Bieliukienė.

Jau metai, kai iš mūsų tarpo pasitraukė LIGIJA BIELIUKIENĖ, žymi moterų veikėja.

Jos atminimas liko viso pasaulio moterų ir lietuvių širdyse amžinas ir nebesugriauzamas. Simboliškai, moterų pastangomis, žymiausios pasaulio moterų organizacijos būstinėje, Washingtone -- spinksi LIGIJOS liepsnelė, bylojanti tą žiežirbą, kuria reikia įžiebtį žiburius ir laužus,

kad tikintiems negalima atsitverti nuo kitaip manančių, bet kad reikia leisti į dialogą. Situacija net tiek pasikeitė, kad Škėmos "šuniškai moralei" visai nėra pavojaus patekti į draudžiamųjų knygų sąrašą -- Indeksą, nes jo jau nėra.

Škėma laimėjo ir kitoje plėtmėje -- "valstybinėje". 1951 m. prieš išleidžiant Šv. Ingą Terra buvo įspėta, kad leidykla dėl jos gali turėti nesuspilimą su įstatymais. Girdi, esančios "bent 4 vietos, kurių kiekviena sudaro grėsmę knygai būti uždrausti platinti paštu, dvi vietos gali priversti knygą visai išimti iš apyvartos". Šiandien po aukščiausiojo JAV teismo išaiškinimų nėra jokio pavojaus Škėmos rašto rinkinio pirmajam tomui, kuriame nepadarytos jokios kupitros, nieko nepalikant bažnyčios ir įstatymo nepasiekiamai žmogaus vaizduotei.

Antanas Škėma: Raštai I, redagavo A. Landsbergis, A. Nyka-Nyliūnas ir K. Ostrauskas. Išleido Antano Škėmos Raštų Leidimo Fondas -- Santarašviesa. Kaina 6 dol. Prenumerata visų trijų tomų 13 dol. (Šis tomas 500 psl. kietais viršeliais. Knyga galima įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.)

niekad nepasibaigiančiais kovai už gimtosios žemės laisvę.

Jos darbai, jos ryžtas -- nuolatos ir primygtinai kelti Lietuvos opą ir bylą viešumon -- buvo jos kovos "ginklai".

Nuolatinis rūpestis, nuolatinis planavimas ir drauge Jos viso gyvenimo pasąntimas, liepia mus ir įgalioja užsidegti tos kovos dalim.

Nepartizaninis, ne slapstas ir ne tik žodžiais savųjų tarpe, bet vieša kova, viešame forume šaukiant į visas šalis -- buvo LIGIJOS metodas. Jis buvo grįstas drąsa, šarvotas žiniomis ir informacija, buvo tikras ir toli siekiantis, sudarant viešąją opiniją apie LIETUVĄ ir jos bylą už laisvę ir nepriklausomybę.

Jos mirties metinių progą pasekime LIGIJOS liepsnelė ir tuo, jos šviesiam atminimui, papuoskime, per anksti supiltą, kapą.

Veronika R.

HELP WANTED MALE

MEN

GENERAL FACTORY WORK
Steady work, periodic pay increases, profit sharing plan, pleasant and clean surroundings. Apply now in person to:

MOBILE FABRICS INC.

111 Wagaraw Rd., Hawthorne, N. J. (67-72)

Job opportunities and security--WELDERS,

skilled and semi-skilled, all replies confidential, also openings for tank trailer maintenance, mechanics & sheet metal mechanics. Send resume to Brodix Corp., P. O. Box 315, Dunellen, N. J. Att. Operations Manager or call 201 -- 968-4500 for appointment. (68-72)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 -- Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 -- Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 -- Tel. CA 5-1864
DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje
pageidaujamų prekių labai priimamomis, žemesnėmis negu
kitur kainomis.
KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siun-
tinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribsauskas
Executive Secretary
4 3/4%
ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly
5%
ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded
1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

SV. KAZIMIERO LITUANISTINĖS MOKYKLOS VISUOTINIS TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Birželio 25 d. Naujos parapijos salėje 11 val. 30 min. (tuojau po lietuviškų mišių) įvyks šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos tėvų susirinkimas. Dienotvarkėje mokyklos vedėjo ir tėvų komiteto pranešimai, naujo tėvų komiteto rinkimai, ateities planų ir kitokių klausimų bei sumanymų svarstymai. Visi šios mokyklos mokinių tėvai prašomi gausingai šiam susirinkime dalyvauti.

Tėvų Komitetas

• Neringos ir Pilėnų skautų ir skautų tūntai, gavę Chicagos skautų ir skautų kvietimą, šią vasarą stovyklą kartu su jais, Rako stovyklavietėje, nuo liepos 1 iki 15 dienos.

Visi stovyklon vykti norį skautės ir skautai prašomi registruotis pas savo

tuntininkus (N. Kersnauskaitę, tel. 381-0284 ir V. Staškevičių, tel. 486-4942). Artėjame į jubiliejinius Lietuvos ir lietuviškosios skautybės metus. Pradėdami jiems ruošti mes vyktame šion stovyklon, kad ten, vadovų bei vadovų globoje, dideliame lietuviško jaunimo būryje, kiekvienas skautas ir skautė gyviau pajustų lietuviškosios skautybės kelią ir sąmoningiau išgyventų savo lietuvišką paskirtį.

Neringos ir Pilėnų Tuntų Vadijos

HELP WANTED MALE

HART MFG. CO.

Has immediate openings for:

- ★ Inspectors
- ★ Machinist — Millwright
- ★ Model Makers
- ★ Relay Line Supervisors (1st and 2nd shifts)
- ★ Set-up Men
- ★ Set-up Trainees
- ★ Toolmakers

APPLY: EMPLOYMENT OFFICE
110 BARTHOLOMEW AVE.
HARTFORD, CONN.

An Equal Opportunity Employer

(68-70)

SWISS JIG BORE OPERATOR
OVERTIME — BENEFITS
VENABLES MACHINE AND TOOL CO.
6909 Grant Ave., Cleveland, Ohio

(67-71)

FITTERS

DAY AND NIGHT SHIFTS
Steady work. Overtime & benefits.
CUSTOM FABRICATORS
15720 DALE, DETROIT, MICH.
5 MILE-TELEGRAPH AREA

(67-76)

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC TOOL CO.

3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio

341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERA VALANDINI ATLYGINIMA IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient for you.

WANTED AT ONCE

EXPERIENCED

TURRET LATHE OPERATORS

To operate Warner & Swasey No. 5 hydraulic turret. Day shift; full benefits; steady employment.

PLM PRODUCTS

3871 WEST 150
CLEVELAND, OHIO

(69-75)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptumiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Neprikite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

MALE & FEMALE

CHAMBERLAIN MFG. CORP.

NEEDS

25 women for light factory work assembling aluminum products

10 men for factory work

Good Starting salary. All year round work. Liberal fringe benefits. Pleasant working conditions. Great Opportunities for advancement with new firm.

The Chamberlain Mfg. Corp. is a dynamic, rapidly expanding enterprise operating 6 Ordnance & Consumer Metal Products Mfg. in Iowa, Georgia, Pennsylvania and New Jersey. Firm produces aluminum storm doors and windows.

CALL IN PERSON
55 Devere Place
Hackensack, N. J.

(65-71)

WANTED AT ONCE

BRIDGEPORT OPERATORS BORING MILL OPERATOR

Must be able to set up and work from Blue Prints.

Experienced — but journeyman status not required. Fringe benefits and overtime.

VISI-TROL ENGINEERING CO.

12720 Burt Road
Detroit, Mich.

(70-72)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

FILATELIJOS KAMPELIS

Antanas Bernotas

(10)

DANIJA išleido 4 pašto ženklų seriją, kuria paminima jos sostinės Kopenhagos 800 metų įkūrimo sukaktis. Čia dedame 25 oerę p. ženklą, kuriame parodytas vėjinis malūnas ir senovinė tvirtovė.

Kopenhaga (daniškai Koebenhavn) yra išsidėsčiusi Zelandijos ir Amagerio salose abipus Zundo sąsiaurio šalutinės šakos. Kaip vietovė jau žinoma nuo 1043 m., tačiau miesto įkūrimo data yra laikomi 1167 metai. 1254 m. gavo miesto teises. Nuo 1445 m. Danijos karalių rezidencija. 1658-9 m. atlaikė švedų užpuolimą. 1801 m. anglų Nelsonas prie Kopenhagos sumušo danų laivyną. II Pas. karo metu buvo vokiečių okupuota. Kopenhaga, netik sostinė, bet ir pats didžiausias Danijos miestas ir uostas. Daug senovės laikų statinių, pilių ir bažnyčių. Universitetas, įst. 1479 m., keletas kitų aukštųjų mokyklų, meno muziejų ir galerijų. Taip pat mieste labai išplėsta Danijos pramonė. 1954 m. miestas turėjo 1,202,891 gyventoją. Kopenhaga puikiai pažįstama ir lietuviams, nes ten 1925 m. ėjo derybos su Lenkija dėl pagrobto Vilniaus krašto, o vėlesniais metais mokėsi nemaža Lietuvos jaunuolių.

ITALIJA išleido 40 lirų p. ženklą savo didžiam dirigentui Arturo Toscanini pagerbti. Pašto ženklas violetinės ir rusvos spalvų.

Arturo Toscanini (1867-1957) gimė Parmoje, Italijoje, mirė New Yorke, 1885 m. baigė Parmos konservatorijos violončelės klasę ir nekurį laiką reikiškėsi kaip violončelistas. Gastroliuojant 1886 m. Rio de Janeiro, Brazilijoje, pradėjo reikštis ir kaip dirigentas. Po to jis visą savo amžių pašventė dirigavimui: dirigavo Milano La Scalos, New Yorko Metropolitan operoje, vadovavo New Yorko simfoniniam ir NBC orkestrams, kartu išvykdamas į Bayreuthą, Salzburgą ir kitus muzikos festivalius. Jo mėgiamiausi diriguoti dalykai buvo Vedri operos ir klasikiniai kūriniai Beethoveno, Haydno, Mozarto, Schuberto, Brahmsio ir Čaikovskio.

KANADA. -- Čia tęsiame Kanados naują paprastąją seriją, šį kartą duodami 20centų vertę. Pašto ženklas tamsiai mėlynos spalvos.

Piešinyje parodytas dail. James Wilson Morrice paveikslas "Quebec'o keltas". Šiapus mato ma Quebec'o miesto žemutinė dalis, toliau šv. Lauryno upė su laivu ir aukštas krantas su Lewis miesteliu kitą pusę. Laivas - keltas vasaros metu plaukioja kas pusvalandis, kilnodamas keleivius ir automobilius, ir tai yra vienintelis kelias susisiekti su kitu krantu, nes Quebec'o tiltas yra už kelių mylių į vakarus nuo miesto.

Kanada šimtmečio proga taip pat išleido sidabrinę vieno dolerio monetą. Vienoj pusėj karalienės Elžbietos II reljefas, kitą -- skrendanti žąsis.

VENEZUELA išleido 40centų oro pašto ženklą su naujai

pastatytu Angosturos tiltu per Orinoco upę. Pašto ženklas spalvotas.

Orinoco, viena didžiausių pietinės Amerikos upių, apie 1500 mylių ilgio, prasideda Sierra Parima kalnuose prie Brazilijos, ir teka džiunglėse, kol iš jos atsiskiria viena šaka, Cassiquiare, kuri per Rio Negro įteka į Amazonę, o dešinioji šaka pasuka į šiaurę ir į rytus, kelio mis šakomis įtekėdama į Atlantą žemiau Trinidado salos. Pakeliui prisijungia keletas kitų vandeninių upių. Per 900 mylių nuo žiočių upė tinka laivybai. Jos baseinas apie 388,600 kv. mylių. -- Orinoco upę pirmas aptiko prieš 400 metų ispanų ke liautojas Ordaz, kuris jai buvo daismušęs per 150 mylių nuo dartinės Kolumbijos sienų. Tačiau vėlesniais amžiais nebeat-sirado drąsuolių, kurie leistųsi ištirti visą upę iki jos versmių per neišbrendamas džiungles. Ir tik 1930 metais Amerikos Indėnų Muziejaus ekspedicija, vadovaujama Dr. Herberto S. Dickey, per du mėnesius keliaudama, per didelių vargus ir nuotykius pasiekė jos aukštupį, ištirdama vandenį, kur baltasis žmogus iki tol nebuvo įkėlęs kojos.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 25 D. LVS Ramovės gegužinė.

LIEPOS 9 D. Lietuvių Budžių plaukymo diena Neff Rd. uoste, prie N. Liet. parapijos.

RUGSĖJO 2 ir 3 D. Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų suvažiavimas Clevelande.

RUGSĖJO 24 D. 4 val. p.p. sol. Aldonos Stempuženės re čitalis Muzikos Instituto salėje.

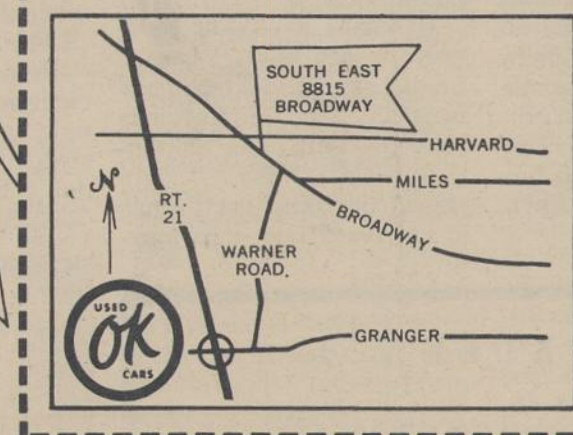
RUGSĖJO 30 D. -- Dirvos metinis ballus, šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 14 D. LTM Čiurlionio ansamblio metinis koncertas - ballus.

SPALIO 21 ir 22 D. Vaidilos teatro pastatymas A. Rūko "Keturie Keliaininkai".

DEMESIO — TAUTIEČIAI

Clip & Save!

Tik kelios minutes iki METINIO IŠPARDAVIMO

o ten pamatysite du pareigūnų automobilius

BISCAYNE UŽ \$1.800

CAPRICE — \$1.300

TAUPYMU

2 Dr.—8 cyl.—Autom., Powerglide, white walls, radio—new cars warranty.

Fully equipped—loaded with accessories.

Šis skelbimas yra jūsų bonusas, atsineškite išsikirpę ir matysite puikiausią pasirinkimą 1967 naujų, vartotų automob. ir sunkvežimių.

Tony LaRiche South East Chevrolet

8815 BROADWAY • Between Miles and Harvard • Phone MI-1-9300

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Juozas Andrašiūnas, Chicago, padidino savo įnašus Vilties Draugijai, atsiunčiant 15 dol. Ta proga apsimokėjo ir už Dirvos prenumeratą.

• Korp! Neo-Lithuania filisteriai ir korporantai, suvažiavę birželio 3 ir 4 d. Chicagon ALT S-gos seimo proga, turėjo savo pasitarimą su CV nariais artėjančios stovyklos ir metinio suvažiavimo reikalais.

Ta proga buvo pasikalbėta ir pasiinformuota plačiau Korporacijos veiklą skyriuose liečiančiais klausimais.

• Jauna pianistė Kristina Garunkštytė iš Jericho, Long Island, N. Y., keletą metų lankanti muz. Nijolės Ulėnienės piano studiją, šių metų birželio mėn. 7 d. turėjo savo pirmąjį piano solo rečitalį. Rečitalis įvyko Hicksville, Long Island, Junior High mokyklos auditorijoje. Programoje K. Garunkštytė išpildė Bacho, Schuberto, Mozarto, Chopino ir Rachmaninovo kūrinius. Rečitalis praėjo su dideliu pasisekimu. Dalykai buvo išpildyti muzikaliai ir publika ypatingai gėrėjosi jaunos pianistės technika.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas Antanas J. Rudis 1967 m. birželio 10 d. pasiuntė telegramas JAV ambasadoriui prie Jungtinių Tautų Arthur Goldberg'ui, Izraelio Užsienio Reikalų ministeriui Abba Eban, Izraelio ambasadoriui prie Jungtinių Tautų Gideon Rafael, radio ir televizijos — National Broadcasting Co. — atstovei prie Jungtinių Tautų Miss Pauline Fredericks ir didžiųjų Amerikos dienraščių Chicago Tribune ir Chicago Sun Times redaktoriams, kuriuose, ryšy su kilusiu Izraelio-arabų karu, nurodė ir priminė Sovietų Sąjungos klatingą ir apgaulingą politiką, kurstančią prieš mažųjų tautų laisvę ir nepriklausomybę.

Sovietų Sąjunga sukurstė arabų kraštus prieš mažą Izraelio tautą, turinčią tiek pat gyventojų, kaip bolševikų užgrobtą Lietuvą ir kiti Baltijos kraštai, kuriuos Sovietų Sąjunga militarinėmis pajėgomis okupavo ir laiko pavergtomis. Sovietai kursto, kad ir mažai Izraelio tautai būtų atimta laisvė ir nepriklausomybė.

PADĖKA

Š. m. gegužės 22 d. mirė mano vyras
JUSTINAS PETKEVIČIUS.

Reiškiu gilią padėką draugams, artimiesiems ir pažįstamiems gausinai dalyvavusiems atsisveikinime su velioniu koplyčioje ir laidotuvėse.

Dėkoju kunigui P. Dagui už maldas ir atsisveikinimą koplyčioje ir pamaldas atlaikytas laidotuvių dieną; taip pat mano vyro bičiuliams ir organizacijų atstovams už jautrų atsisveikinimą.

Sirdingą padėką reiškiu velionio ir mano draugams, pažįstamiems ir organizacijoms, kurioms jis priklausė, už gausiai atsiųstas gėles, už užprašytas sv. Mišias, už aukas vietoje gėlių lietuvių kultūriniais reikalais, už užuojautas pareikštas man, Tadui ir Inai bei Lietuvoje palikusiai jo šeimai per spaudą ir man asmeniškai.

Nuoširdžią padėką reiškiu mano vyro draugams, atvykusiems paskutiniam atsisveikinimui iš Clevelando. Taip pat dėkoju velionio ir mano draugams lankiusiems jį ilgos ligos metu ir po jo mirties ypač daug padėjusiems mano ir mano vaikų sunkioje gyvenimo valandoje.

Nijolė Petkevičienė ir vaikai

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS REIKALAI

Sąryšy su Kanados šimtmečio minėjimu ir Pasaulinė Paroda, tradicinė Kanados Lietuvių Diena rugsėjo 24 d.d. Montrealyje norima padaryti iškiliausia iš visų buvusių. Jau pasižadėjo dalyvauti visa eilė tautinių šokių grupių iš Kanados ir Amerikos. Iš Expo 67 vadovybės šių grupių pasirodymams gautos dvi dienos Palestre Ste. Helene, rugsėjo 2 ir 3. KLB jaunimo sekcija tuo laiku prie Montrealeio organizuoja specialią stovyklą. Jau baigiamos išdirbti ir kitos religinės, meninės, sporto ir pasilinksminimų programų detalės.

Šiomis dienomis išleistas gaminių 1. Vanaus ir R. Bukausko ženklukas lipinti prie automobilio lango. Šiuos ženklukus galima užsisakyti paštu: J. Šiaučius, 6897 Mazarin St., Montreal 20, Que., Canada. Kaina 75 centai.

Kanados Lietuvių Dienos spaudos ir informacijos tarnyba

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖS ĮVYKSTANČIOS LIEPOS 30 — RUGPČIO 6 DAINAVOJE PROGRAMA

I. Priešmokyklinis auklėjimas: Mažo vaiko imlumas, referuoja — St. Vaisvilienė; Vaizdinių priemonių gaminimas ir paroda — J. Juknevičienė ir A. Abromaitienė.

II. Pradž. mokyklų vadovėliai ir pratimai: Visų aštuonių skyrių vadovėlių aptarimas ir nustatymas krypties, kaip juos tobulinti ir gerinti; Visų aštuonių skyrių patimų įvertinimas ir antrosios laidos pataisys-

mas, referuoja: I. Bublėnė, S. Daulienė, Pr. Joga, dr. J. Mikulionis, V. Milaveckienė, E. Ruzgienė.

III. Metodika (pradžios ir aukštesniųjų mokyklų): Naujas žvilgsnis į kalbos mokymą, referuoja A. Rinčūnas; I sk. skaitymo ir gramatikos pamoka — E. Ruzgienė; Skaitymo ir gramatikos mokymas mokyklose — Sesuo M. Jurgita; Vyresniųjų skyrių skaitymo ir gramatikos pamoka — Br. Krokys; Lietuvių literatūros dėstymo problemos — J. Masilionis; Dailės skaitymas — Z. Visockienė; Geografijos pamoka — A. Baukienė; Istorijos pamoka — V. Liulevičius; Dainavimo mokymas — Pr. Turūta; Tautinių šokių mokymas — G. Gobienė; Vaizdinės priemonės (skaidrės) — V. Matulaitis.

IV. Bendriniai dalykai: Tautinis jaunimo auklėjimas šių dienų sąlygose ir aplinkumoje (jaunosios kartos požiūriu) — V. Tamulaitytė; Tautinio sąmoningumo auklėjimas vyresniuose skyriuose — Br. Krokys; Mokytojų paruošimas — D. Velička; Mokytojų problemos — A. Masilionis; Rasvbos klausimai — J. Masilionis; Aiškinamasis lietuvių kalbos žodynas — I. Ignatonis.

Laisvoji tribūna vakarais įvairiems klausimams svarstyti.

Laužas šeštadienį, rugp. 5 d.

LB švietimo Taryba

• Filisterių Skautų Sąjungos Centro Valdyba korespondenciniu rinkimu būdu, buvo išrinkta 1967-69 metams iš sekančių asmenų: Povilo Abelkio, dr. Algirdo Avižienio, dr. Arvydo Klorės, Ritos Kvilytės, Kulikauskienės, Jono L. Venckaus. Visi gyvena Los Angeles, Calif.

• Maj. Simas Narušis, Australijos lietuvių veikėjas ir A. L. B. Krašto Valdybos pirm., atšventė 65 m. sukaktį, susilaukdamas daug sveikinimų ir linkėjimų ateičiai.

MIRĖ

Harsteine, džiovininkų sanatorijoje, mirė Bocholto lietuvių apylinkės narys Juozas Bajoraitis. Velionis buvo gimęs 1918 Kudirkos Naumiestyje. Į Vokietiją atvyko karui baigiantis. Po karo gyveno Bocholto pabėgėlių stovykloje. Vėliau dirbo tekstilės fabrike, kuriame per nelaimingą atsitikimą neteko dešinės rankos. Paskutiniais metais gyveno iš pensijos.

Hemer prie Hageno, specialioje plaučių ligų ligoninėje, mirė Bronius Balsys, sirgęs plaučių vėžiu. Velionis buvo gimęs 1913 m.

Getaučiuose, Kretingos aps. Keletą metų velionis buvo Hageno lietuvių apylinkės valdybos narys ir duosnus aukotojas lietuviškiems reikiams.

Gautingo džiovininkų sanatorijoje mirė Albertas Kajutis, gimęs 1907 m. Rygoje. Neprik. Lietuvoje velionis buvo valdininkas.

• Viktoras Kaunas, kilęs iš žvirgzdačių vlsč., šakių apskr. ir gyvenęs Brisbanėje, Australijoje, balandžio 24 d. mirė.

EAST CHICAGO

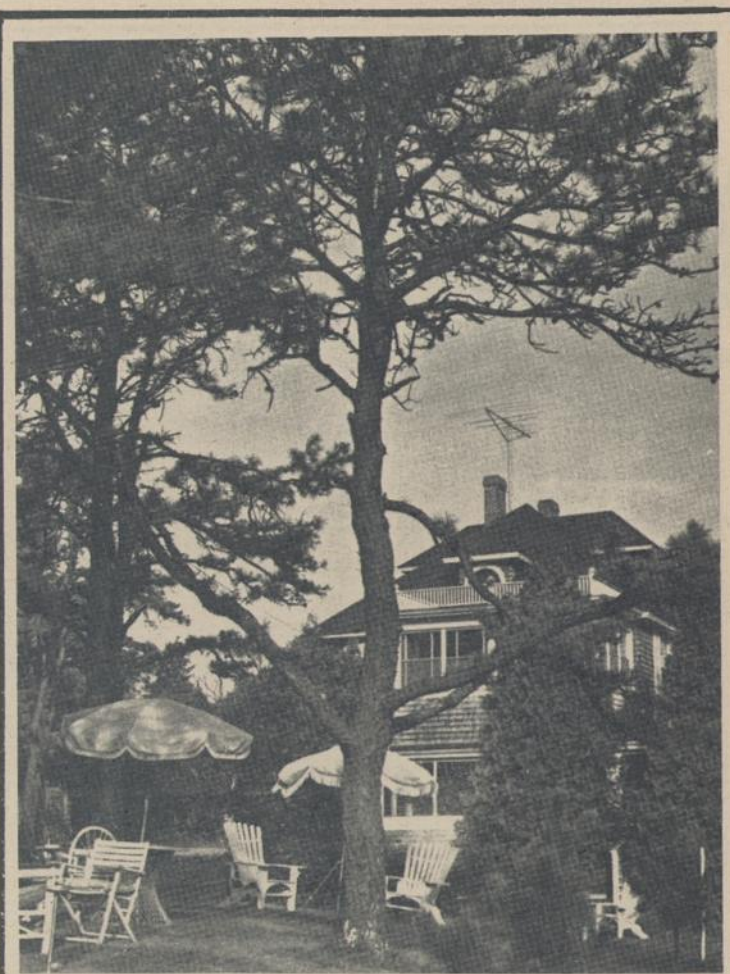
BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

LB East Chicagos apylinkės valdyba š. m. birželio 11 d. suruošė lietuvių tautos golgotos paminėjimą.

Minėjimą pradėjo apyl. pirm. Kazys Valseika trumpu žodžiu primindamas šio minėjimo prasmę ir paprašė susirinkusius susikaupti minute pagerbti žuvusius laisvės kovotojus bei Sibiro taigose kritusius tremtinius. Invokaciją sukalbėjo kun. P. Jakulevičius. Šiai dienai pritaikytą paskaitą skaitė Zigmas Moliejus. Gera paruoštame žodyje paskaitininkas nukėlė klausytojus į lietuvių atgimimo, kovos už savąjį raštą ir žodį laikotarpį ir trumpai perbėgęs gražų ir laimingą savistovų gyvenimą, ilgiau stabtelėjo ties lietuviams lemtingais įvykiais ir lietuvių kančią, užliejus raudonajam tvanui. Z. Moliejaus paskaita susirinkusiųjų buvo labai šiltai priimta.

Meninę dalį atliko savos jauniosios jėgos. Ričardas Holiušas paskaitė monologą ištrauką iš S. Čiurlionienės dramos "Aušros Sūnūs". Birutė Indreikaitė paskaitė ištrauką iš Tamulaičio novelės "Mokytojas". Egilė Juodvalkytė padeklamavo B. Brazdžionio eilėraštį "Tėviškės Namai". Jūratė Tautvilaitė paskambino pianinu. Apylinkės pirm. K. Valseika programos dalyviams iškėlė po gėlę.

Visi jaunieji menininkai yra aktyvūs lietuvių gyvenime, baigę aukštesn. lituanistikos mokyklą ar Pedagoginį lituanistikos institutą, kalba gražia, be svetimų akcentų, lietuvių kalba. Meninį paruošimą atliko Z.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą nuo BIRŽELIO 18 D. iki RUGSĖJO MĖN. 15 D. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreiptis: DR. ED. JANSONAS, 15 ROSEDALE ST., BOSTON, MASS. 02124. TEL. 288-5999, o po BIRŽELIO 18 D. tiesiai į vilą AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žaunynuos paskendusių lietuvišką pajūrio vilą.

Moliejus.

Nors oras buvo šiltas ir tvankus, bet susirinko, mūsų sąlygomis, gražus būrys klausytojų. (aj)

• Matas Simonaitis iš Lemonto, Ill., atsiuntęs LIETUVIŲ FONDUI 100 dol., savo laiškelyje rašo: "Šiose gyvenimo sąlygose mes negalime kažin ko nuveikti, iš mūsų niekas milžiniškų darbų ir nelaukia. Tačiau mes galime labai lengvai atlikti lietuvių išlaikymo pareigas, kaip pav. aukodami ir būdami Lietuvių Fondo nariais. Turėtų būti kiekvieno lietuvių pareiga įsijungti į Lietuvių Fondą".

LF adresas: 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. (Sk.)

ŠOKA, NES PARTIJA FINANSUOJA...

Visi šiek tiek sugebantieji ir megstantieji muzikuoti, sokti, dainuoti ar vaidinti, šiemet ir Lietuvoje, kaip ir visos bolševikinės imperijos, įkinkyti uoliau dirbauoti, negu kada nors. Visiems duotas uždavinys — "pinti vainiką" Maskvoje rengiamoms iškilmoms.

Skaiciuodami iš akies, propagandistai teigia, kad šiuose dainavimuose ir šokimuose Lietuvoje dalyvauja apie ketvirtį milijono jaunimo, iš dalies, net ir senimo. Gegužės mėnesį rajoninėse dainų-šokių šventėse buvo daroma geresniųjų atranka. Atrinko apie tris tūkstančius, iš kurių keli vienetai turės būti atrinkti, kaip tinkamiausi padainuoti-pašokti pačiame Kremliuje. Tam tikslui nuo birželio 2 iki 11 d. Vilniuje vyksta meninių pasirodymų dekada (10 dienų), kurioje sijojami tie trys tūkstančiai.

Valdinė spauda visą tą šokimų-dainavimų sąjūdį rodo, kaip "liaudies entuziastingai pinamą vainiką Spaliui". Pašaliečiai stebėtojai kartais pavadina jį vergų šokių. O iš pačių dalyvaujančių patiriamas toks samprotavimas: "Žinoma, kad atiduodam tam tikrą duoklę kompartijai. Bet tuo pačiu metu ir savęs nepamirštam. O partija viską finansuoja, nes ji organizuoja. Jeigu tų progų nepriimtume, tai kitų neturėtume..." (ELTA)

Lietuvos atstovas Washington J. Kajeckas, viešėdamas Chicagoje, aplankė Amerikos Lietuvių Montessori Draugijos vaikų namelius, susipažindamas su mažųjų lietuviukų auklėjimu. Nuotraukoj iš kairės: I. Kriaučeliūnienė, O. Skupeikienė, O. Kajeckienė, J. Kajeckas, J. Daužvardienė, D. Dirvonienė ir dr. L. Kriaučeliūnas mokinių tarpe.